

Årsrapport 2019

HØLAND & SETSKOG
SPAREBANK

170 ÅR

Årsberetning 2019

Økonomiske utviklingstrekk

Økonomien har gjennom 2019 vært preget av høy og økende internasjonal uro. Handelskrig mellom USA og Kina, økt konfliktnivå i Midtøsten, store strukturelle utfordringer for tradisjonell industri i Europa og usikkerhet knyttet til Brexit har satt sitt preg på året. I en ellers urolig verden har norsk økonomi greid seg relativt godt. Drevet av en sterk investeringsvekst i oljesektoren, men også sterk vekst i bedriftsinvesteringene kan veksten i fastlandsøkonomien komme på om lag 2,6 prosent, og en sysselsettingsvekst på 1,8 prosent.

Global utvikling

Usikkerhetene i verdensøkonomien som preget 2018 har forsterket seg inn i 2019. På 18 måneder har gjennomsnittstollen på amerikansk import fra Kina økt kraftig, og Kina har på sin side svart opp med tilsvarende mottiltak. Dette har bidratt til at global handel falt med 1 prosent siste 12 måneder.

Avkjølingen av verdensøkonomien har på nytt blitt møtt med pengepolitiske lettelser over hele verden, og den gradvise normaliseringen av sentralbankenes rentesetting har snudd fra heving til nye kutt. Ved utgangen av november hadde 20 av 38 utvalgte land lavere styringsrente enn 6 måneder tidligere. Kraftig pengepolitisk stimulans har bidratt til at det økonomiske omslaget ikke er blitt enda kraftigere, men det videre handlingsrommet for sentralbankene er betydelig begrenset.

På tross av økt internasjonal uro og at man fortsatt er i den lengste vedvarende oppgangskonjunkturen i USAs historie, fortsetter amerikansk økonomi en god utvikling gjennom 2019. Utviklingen i USA er drevet av god vekst i husholdningenes konsum. Dette henger sammen med et sterkt og vedvarende oppsving i arbeidsmarkedet gjennom de siste ti årene. Sysselsettingsveksten har imidlertid avtatt noe, men ledigheten er ved utgangen av året fortsatt så lavt som 3,5%. Handelsuroen treffer også industrisektoren i USA, og gjennom 2019 har sysselsettingsveksten i industrien vært langt lavere enn tidligere, og veksten i industriproduksjonene er falt tilbake.

Etter en lang rekke økninger i styringsrenten fra den amerikanske sentralbanken, har dempende inflasjonsutsikter og økt økonomisk uro bidratt til at sentralbankrenten er satt ned tre ganger gjennom 2019, til 1,75%. I eurosonen har den svake aktivitetsutviklingen fra 2018 fortsatt også i 2019, med blant annet store utfordringer for europeisk industri. Økt proteksjonisme og Brexit skaper økt usikkerhet, og også europeisk eksport til USA blir møtt med økt toll. Tysk industriproduksjon var i oktober 2019, 6,2 prosent lavere enn ett år tidligere, og produksjonen av biler og transportmidler har falt med nesten 15 prosent. Dette gjør at Europas sterkeste økonomi ligger an til en årlig BNP vekst på svake 0,3 prosent. Arbeidsledigheten i eurosonen er om lag 7,5 prosent, og inflasjonen ligger på om lag 1,1-1,2 prosent.

Den Europeiske sentralbanken har videreført sin aktivt stimulerende pengepolitikk, og lanserte høsten 2019 en ny stimulanspakke, med rentekutt og nye sentralbankkjøp av verdipapirer. Det varsles både fra ECB og andre sentralbanker at finanspolitikken må ta støtte ansvar for å stimulere økonomisk vekst. Det finanspolitiske handlingsrommet er imidlertid begrenset da mange av landene fortsatt er preget av høy gjeld, mens land med finanspolitiske muskler er uvillige til budsjettunderskudd.

Norsk økonomi nær formtoppen for denne gang

Norsk økonomi hadde god vekst i 2019, med fortsatt fallende arbeidsledighet som resultat,

men veksten ser ut til å avta inn i 2020.

BNP-veksten for fastlands-økonomien er antatt å ha steget med om lag 2,5 pst i fjor. En unik sterk vekst i oljeinvesteringene, opp hele 15 pst, hadde betydelig ringvirkninger for norsk økonomi. BNP-veksten var noe sterkere enn økonomiens trendvekst; den vekst hvor arbeidsledigheten holder seg konstant. Derfor gikk da også ledigheten ned fra 4,0 pst til 3,8 pst etter en unormal sterk vekst i antall sysselsatte personer, 40-50 000 fra 2018 til 2019, ifølge Nasjonalregnskapet.

Lønnsveksten ser ut til å havne på 3,2 pst for 2019, mens prisveksten ble 2,2 pst. Husholdningene fikk således en moderat bedring i sin kjøpekraft.

Norges Bank satte opp sin styringsrente, foliorenten, i alt tre ganger i 2019 til 1,5 pst. 3-mnd NIBOR økte ikke like mye, bare 0,6 prosentpoeng opp – fra om lag 1,26 pst i desember 2018 til 1,86 pst i desember 2019.

Kredittveksten til husholdningene modererte seg gjennom året, Fra en 12- måneders vekst på 5,8 pst i januar, til 5,2 pst i november. Trolig var tilgangen på nye lån negativt påvirket av innføringen av Gjeldsregisteret, og strammere utlånspraksis for forbrukslån i bankene. Bedriftenes lånevilje var derimot robust (uendret vekstrate på 5,8 pst gjennom året) med sterk utlånsvekst til byggelån og eiendomsinvesteringer.

Til tross for at Norge skilte seg ut i Europa i fjor, med stigende sentralbankrenter, var kronkursen uventet svak, ned 3,7 pst i løpet av året, målt mot i-44 indeksen. Oslo Børs steg med hele 16,5 pst (målt ved indeksen OSEBX, eksklusive utbytte).

Boligprisene fortsatte å utvikle seg moderat, med en gjennomsnittlig prisvekst på 2,5 pst i 2019 fra året før, noe lavere enn lønnsveksten. Veksten i boligprisene var robust i Oslo (inklusive Bærum) med 3,4 pst, men er mer blandet i resten av landet.

Utsikter for 2020

Norsk økonomi viser tegn til utflating mot slutten av fjoråret, med svakere tall for igangsetting av boliger og detaljhandel enn på samme tid i fjor. Stor usikkerhet knytter det seg til internasjonal økonomi blant annet på grunn av handelskonflikten mellom USA og Kina. Oljeinvesteringene

antas å nå en konjunkturtopp i løpet av 2020, med fall mot slutten av året, noe som kan prege næringslivet og boligmarkedene i de regioner hvor nedturen vil merkes mest.

Arbeidsledigheten ventes av de fleste makroøkonomer å holde seg relativt konstant - på et lavt nivå.

Lønns- og prisveksten ventes å bli om lag som i fjor, men kan bli lavere hvis nedturen i industrien skulle bli sterkere enn ventet, all den tid det ser ut til at lønnsveksten i industrien vil fortsette å sette rammen også for andre fagområder.

Prisveksten antas å bli om lag som i fjor, nær inflasjonsmålet på 2 pst.

I pengemarkedet er det ikke ventet at Norges Bank gjør endringer i sin foliorente i år.

Boligprisene antas av de fleste makroøkonomer å stige om lag som pris- og lønnsveksten. Noe sterkere i Oslo, enn i resten av landet. Kredittveksten til husholdningene vil i så fall trolig fortsette å vokse i et moderat tempo.

Lokalt engasjement

Visjon

Høland og Setskog Sparebank skal bidra som lokal samfunnsbygger gjennom finansiering og kompetanse.

Banken har stort engasjement for lokal utvikling, både mot næringsliv og ideelle organisasjoner. Banken bidrar gjennom finansiering, kompetanse, sponsoravtaler og gavemidler. Banken har gjennom mange år hatt stipendordninger, studiestipender (2 x 50.000), kulturstipend (60.000) og idrettsstipend (2 x 20.000) og støtter en rekke idretts- og kulturarrangement i vårt nærområde.

Eierstyring og selskapsledelse

Forretningside

Våre kunder skal oppfatte oss som totalleverandør av bank- og forsikringsprodukter, og som en viktig pådriver og partner i lokalsamfunnet.

Bankens etiske retningslinjer legger vekt på at vi skal være «Nær og Engasjert», med sterkt kundefokus og personlig service – ”god å snakke med”. Vi skal ha god kompetanse med høye etiske verdier og være en interessant arbeidsplass.

Forstanderskapet

Forstanderskapet (Generalforsamlingen) er Høland og Setskog Sparebanks øverste organ. Det er forstanderskapet som bl.a. fastsetter sparebankens vedtekter, velger styrets medlemmer, vedtar regnskapet og disponerer årets overskudd. Forstanderskapet skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og forstanderskapets vedtak. Forstanderskapet består av 19 medlemmer og sammensettes slik: Kunder og egenkapitalbevisiere velger hver for seg seks medlemmer, kommunen velger to medlemmer og de ansatte i banken velger blant de ansatte fem av forstanderskapets medlemmer.

Forstanderskapets valgkomité velges blant forstanderskapets medlemmer. Den består av fire medlemmer og fire varamedlemmer og skal ha representasjon fra alle de fire gruppene som er representert i forstanderskapet – kundevalgte, kommunevalgte, egenkapitalbevisiervalgte og ansattevalgte. Det er utarbeidet retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

Styret

Bankens styre består av seks medlemmer, hvorav ett medlem og varamedlem er valgt av og blant de ansatte. Styret består av:

Styreleder Jarle Bergsjø ('67), Hemnes

- Eier 2.787 egenkapitalbevis
- Veterinær, agronom, NVH (1991)
- Næringspolitisk sjef Norges Bondelag
- Medlem i styret i Høland og Setskog Sparebank siden 2008
- Styreleder siden 2009

Styremedlem Liv Torhild Lorentzen ('66), Setskog

- Eier 0 egenkapitalbevis
- Bedriftsøkonomstudier, lederkurs
- Butikksjef Vinmonopolet fra 2002
- Daglig leder Industri-Kontakt AS
- Forstander i Setskog Sparebank (1998-2008), leder 2006-2008, styremedlem 2008-2010
- Medlem i styret i Høland og Setskog Sparebank siden 2015

Styremedlem Siri Hidle ('65), Setskog

- Eier 500 egenkapitalbevis
- Sivilagronom fra Norges Landbrukshøyskole
- Lærer ved Bjørkelangen videregående skole
- Representant i kommunestyret i Aurskog-Høland 2007-2011
- Medlem i styret i Setskog Sparebank fra 2004
- Medlem i styret i Høland og Setskog Sparebank siden 2010

Styremedlem Ragnhild Hauglum ('53), Bjørkelangen

- Eier 200 egenkapitalbevis
- Adjunkt med opprykk, Statens lærerskole i handels- og kontorlag
- Avd. leder ved Bjørkelangen videregående skole
- Medlem i styret i Høland og Setskog Sparebank siden 2016

Styremedlem Åsmund Krogstad ('54), Løken

- Eier 192 egenkapitalbevis
- Lederutdanning, BI
- Tidl. adm. direktør 07 Print Media AS, Driftssjef Lundebym Bokbinderi AS, Driftssjef Bongs Konvolutter AS, adm. dir. PDC Konvolutter AS
- Medlem i styret i Høland og Setskog Sparebank siden 2009

Styremedlem Øystein Heggedal (ansatterrepr.) ('65), Rømskog

- Eier 124 egenkapitalbevis
- Salgskonsulent i PDC Tangen
- Ansatt i Setskog Sparebank siden 2006
- Medlem i styret i Setskog Sparebank siden 2009
- Medlem i styret i Høland og Setskog Sparebank siden 2010

Styret utarbeider hvert år en plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring. Bankens internkontrollsystem blir hvert år gjennomgått av styret for å sikre at banken drives i samsvar med bankens interne ansvars- og oppgavefordeling, strategiplan og etiske retningslinjer. Styret gjennomfører årlig ICAAP. Styret fastsetter administrerende banksjefs lønn og annen godtgjørelse. Styret som helhet fungerer både som revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg, og har ikke oppnevnt særskilte komiteer. Styrets godtgjørelse fastsettes av forstanderskapet. Det er ikke etablert bonusordninger eller andre former for variabel kompensasjon til styremedlemmer eller administrerende banksjef. Samtlige styremedlemmer er egnethetsvurdert i henhold til bankens retningslinjer.

Ledelsen

Adm. banksjef John Sigurd Bjørknes ('62)

- Eier 1.820 egenkapitalbevis
- Siviløkonom, MBA-Finance/Banking, BI/University of Wisconsin, USA (1988)

- Fabrikkssjef ved Norsk Wavin AS, adm. dir. i Løvenskiold Trelast AS, økonomisjef Løvenskiold-Vækerø AS
- Styremedlem i Bjørkelangen Torg AS, Aktiv Eiendomsmegling AS, Bankenes Boligmegler AS
- Ansatt som adm. banksjef i 2008

Banksjef/NK Ole-Einar Holth ('61)

- Eier 600 egenkapitalbevis
- Utdannelse innen ledelse og økonomi, Bankakademiet / Høgskolen i Akershus
- Tidligere styremedlem og leder i Finansforbundet i Terra-Gruppen
- Autorisert kredittrådgiver
- Ansatt i Høland og Setskog Sparebank siden 1981

–

Banksjef PM Kine M. Holtet ('80)

- Eier 0 egenkapitalbevis
- BI, Eikaskolen, kurs
- Autorisert kredittrådgiver
- Markedssekretær og prosjektsekretær Firesafe AS
- Ansatt i Høland og Setskog Sparebank siden 2007

Administrativ leder Liv Jacklin ('60)

- Eier 1.024 egenkapitalbevis
- Utdannelse innen ledelse og IT, Bankakademiet / Høgskolen i Akershus
- Erfaring fra Bergen Bank
- Styremedlem (ansatterrepr.) i Høland Sparebank 1998-2007
- Ansatt i Høland og Setskog Sparebank siden 1985

Kunderådgiver BM Carl-Fredrik Havnås ('65)

- Eier 1.655 egenkapitalbevis
- Foretaksøkonom, NHH
- Avd. sjef Trykk Tangen AS, Produksjonssjef PDC Tangen AS
- Styreleder Bjørkelangen Stasjon AS, leder Bjørkelangen Næringsforening
- Ansatt i Høland og Setskog Sparebank siden 2007

Leder sparing og Livsforsikring/AFR Kjell Sæther ('57)

- Eier 524 egenkapitalbevis
- Autorisert finansiell rådgiver, BI / Storebrand
- Livassurandør, Finansiell rådgiver Storebrand og UNI
- Ansatt i Høland og Setskog Sparebank siden 2008

Ledere skadeforsikring Jørn-Erik Sether ('65)

- Eier 18 egenkapitalbevis
- Diplomøkonom, IHM Business School
- Forsikringskandidat, Forsikringsakademiet
- Salgssjef Næringsliv, Gjensidige, Region Innlandet
- Styremedlem Aurskog-Høland Utbyggingsselskap 1999-2004
- Ansatt i Høland og Setskog Sparebank siden 2009

Egenkapitalbeviseierne

Egenkapitalbeviseierne velger seks av forstanderskapets medlemmer, uansett hvor stor an-

del egenkapitalbeviskapitalen utgjør av bankens samlede egenkapital. Egenkapitalbevisvalg-møtet holdes rundt årsskiftet hvert år. Innkalling skjer ved brev (ev. epost) til eierne av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet, gjennom kunngjøring i Indre Akershus Blad og i Af-tenposten samt melding på Oslo Børs. Egenkapitalbevisiere som vil delta i valget skal melde seg i banken innen en frist som skal være oppgitt i innkallingen. Fristen skal ikke være tidligere enn tre dager før valget skal avholdes.

Stemmerettsreglene for egenkapitalbevisiere i Høland og Setskog Sparebank følger de allmenne regler og hvert egenkapitalbevis gir en stemme. Dog kan ingen stemme for mer enn 10 % av samtlige stemmeberettigede egenkapitalbevis i banken eller avgi mer enn 20 % av de stemmer som er representert på valgmøtet. Egenkapitalbevis som blir overdratt til ny eier gir ikke stemmerett før fire uker etter at ervervet er meldt banken. For egenkapitalbevis som er registrert i Verdi-papirsentralen skal likevel eierne ha stemmerett dersom det bekreftes at ervervet er registrert i Verdipapirsentralen. Egenkapitalbevisierne har ingen lovfestet eller vedtektsfestet rett til repre-sentasjon i bankens styre.

Likebehandling, finansiell informasjon

I følge bankens innsidereglement skal verdipapirer utstedt av banken ikke kjøpes eller selges av noen som har kjennskap til kurssensitiv informasjon. Primærinnsidere som ønsker å kjøpe eller selge verdipapirer skal foreta forsvarlige undersøkelser for å bringe på det rene om det foreligger slik informasjon. Vedkommende skal deretter skriftlig anmode administrerende banksjef om klare-ring av kjøpet eller salget. Administrerende banksjef skal for sin egen del innhente klarering fra styrets leder.

Likebehandling ivaretas også ved at egenkapitalbevisierne får lik og samtidig tilgang til infor-masjon om bankens utvikling og økonomiske resultater. Bankens ønsker i denne sammenhengen å tydeliggjøre eiernes verdi gjennom en mest mulig riktig prising av bankens egenkapitalbevis. Riktig prising oppnås blant annet ved å gi tidsriktig og korrekt informasjon til finansmarkedet. Årsrapport, kvartalsrapporter og andre børsmeldinger blir distribuert i Oslo Børs' elektroniske meldingssystem samt via bankens internettsider www.hsbank.no.

Fri omsettelighet

Egenkapitalbeviskapitalen i Høland og Setskog Sparebank utgjør kr. 68.790.000 fordelt på 687.900 egenkapitalbevis à kr. 100,-. Egenkapitalbevisbrøken pr. 31.12.2019 er 17,20% (18,12%). Alle erverv av egenkapitalbevis (arv, gave eller kjøp) skal meldes banken innen en måned. Erverv kan bare nektes når det foreligger saklig grunn. Nekting av samtykke kan kreves begrunnet skrift-lig.

Utbyttepolitikk

Høland og Setskog Sparebanks målsetting skal være å oppnå gode økonomiske resultater slik at det kan gis en avkastning på linje med sammenlignbare sparebanker. Egenkapitalbevisierens andel av bankens overskudd er fastsatt i gjeldende lover og forskrifter, og banken vil foreta tildel-ing av utbytte og eventuelt regulering av utjevningsfondet i henhold til den til enhver tid gjeldende egenkapitalbevisbrøk. Bankens vil de nærmeste årene ytterligere bygge opp ren kjernekapital og vil vurdere andel utdelt som kontantutbytte.

Revisjon

Forstanderskapet velger revisor og fastsetter vedkommendes godtgjørelse. Revisjonsfirmaet RSM Norge AS er bankens eksterne revisor og revisjonen ledes av statsautorisert revisor Jo-han Bringsverd. Revisor legger årlig frem rapporter som omhandler revisjonens syn på ban-kens risikoområder, interne kontrollrutiner osv. Revisor deltar også i styremøter hvor bankens årsregnskap blir behandlet og inviteres til alle møter i forstanderskapet. Styret vurderer revisjon-sarbeidet som fullt ut tilfredsstillende. Revisor har ikke levert tilleggstenester av en slik art at

det gir grunnlag for spørsmål om revisors uavhengighet og objektivitet.

Virksomhetsstyring og risikovurdering (ICAAP), Pilar 2

Styret gjennomførte ICAAP høsten 2019. Banken mottok i 2016 Finanstilsynets SREP, vurdering og vedtak om Pilar 2-krav på 3,4 %. Kravet er relativt høyt og baserer seg blant annet på høy konsentrasjon innen boligbygging på det sentrale østlandsområdet.

Eika Alliansen

Høland og Setskog Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av om lag 60 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, 850 tusen kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Alliansen en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

I 2019 etablerte alliansen Eika Banksamarbeid (EBS). EBS er under etablering og i oppstartsfasen, og skal ta ansvar for blant annet prosessen knyttet til alliansestrategi og kostnadsfordeling.

Lokalbankene som styrker lokalsamfunnet

Lokalbankene i Eika Alliansen bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. De er fysisk tilstede i lokalsamfunnet der kundene bor, med rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet. Sammen med den digitale hverdagsbanken gir dette kundene unike kundeopplevelser. Det er den samlede kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen visjon er å styrke lokalbankene. Konsernets kjernevirksomhet er å sikre lokalbankene moderne og effektiv bankdrift gjennom gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser.

Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger, både for lokalbankene og for deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene økt tilgjengelighet og effektiv kommunikasjon med kundene.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk

for å ivareta lokalbankenes interesser også på disse områdene.

I 2019 har det Eika tatt et særlig og viktig ansvar for å ivareta standardmetodebankenes interesser etter at Finansdepartementet foreslo nye kapitalkrav som var distriktsfiendtlige og som ville forringe lokalbankenes konkurransekraft. Vårt syn ble lyttet til, men ble ikke i tilstrekkelig grad hensyntatt. Eikas arbeid for å ivareta lokalbankenes konkurransekraft vil vedvare, i første rekke frem mot stortingsvalget i 2021.

Fra 2018 til 2019 er Eika Gruppens kostnader til bankene redusert med 14 prosent gjennom omstilling og andre kostnadsbesparende tiltak i et stadig nærmere samarbeid med bankene. I tillegg er det inngått nye avtaler med leverandører som også har redusert bankenes kostnader betydelig gjennom året.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er lokalbankes kredittforetak som er eid av 64 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser.

Resultatregnskap

Resultat

Driftsresultat etter skatt bokføres til NOK 56,1 mill (52,4 mill). Dette resultatet er ikke belastet med renter (etter skatt) på fondsobligasjoner NOK 4,0 mill (2,6 mill).

Driftsresultat før skatt er NOK 71,9 mill (NOK 67,3 mill). Underliggende bankdrift er solid og lønnsom. Styret vurderer resultatet som meget tilfredsstillende, og bedre enn forventet.

Rentenettoen uten belastning for renter fondsobligasjoner er NOK 119,9 (NOK 106,4), eller 1,92 % (1,90 %) av forvaltning.

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester var på NOK 35,7 mill (35,0 mill). Rentenetto fra funding gjennom EBK er NOK 0,8 mill lavere enn i fjor, mens inntekter fra forsikring fortsetter å utvikle seg positivt. j

Utbytte fra Eika-gruppen er betydelig og for øvrig er det utbytte/overskuddsandel fra Bankenes Boligmegler, Bjørkelangen Torg og EBK, til sammen NOK 9,0 mill (NOK 7,0 mill).

Netto verdiendring verdipapirer og finansielle eiendeler er minus NOK 1,8 mill (pluss NOK 3,6 mill, hvorav VIPPS-fusjonen i 2018 alene ga NOK 2,4 mill).

Driftskostnadene ligger 4,3 % høyere enn forrige år og utgjør NOK 71,0 mill (NOK 68,1 mill), som følge av økning i diverse andre driftskostnader.

Resultatet i 2019 er meget tilfredsstillende, resultat pr. egenkapitalbevis utgjør NOK 13,01 (NOK 11,40), og styret foreslår å utbetale kontantutbytte med NOK 8,00 pr. egenkapitalbevis. Banken har fortsatt som mål å bygge ren kjernekapitalandel, for å ha rom for framtidig vekst. Banken vil vurdere andel utdelt som kontantutbytte også i kommende år, men har som in-

tensjon å prioritere kontantutbytte.

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen er NOK 6.338 mill, med tillegg av lån finansiert gjennom Eika Boligkreditt (EBK) NOK 7.065 mill, en økning i forretningskapitalen på 9,9 % siste år.

Soliditet

Sparebankens fond blir tilført NOK 42,1 mill og øker til NOK 462,9 mill. I tillegg har banken egenkapitalbeviskapital på NOK 68,8 mill, samt NOK 75 mill i fondsobligasjonslån og NOK 100 mill i ansvarlig lån. Netto ansvarlig kapital er 709,1 mill (21,5 %), kjernekapital er NOK 609,1 mill (18,5 %), og ren kjernekapital er NOK 534,1 mill (16,2 %). Uvektet kjernekapital er 9,4 % (9,5 %), Styret vurderer bankens stilling som solid. Ren kjernekapitaldekning på konsolidert nivå, hvor bankens relative eierandeler i EBK (0,8%) og Eika Gruppen (1,4%) konsolideres inn er 16,02 %

Innskudd

Totale innskudd fra kunder øker med 8,6 %, innskuddsdekningen var ved årets slutt 80 % (79 %).

Utlån

Totale brutto utlån utgjør NOK 6.081 mill og øker i år med 8,3 %, PM-porteføljen med 7,5 % og BM-porteføljen med 10,8 %. Andel PM-lån finansiert i EBK er kun 16,2 % (15,2 %). BM-andelen er 26,1 % (25,6 %).

Tap på utlån

Det resultatføres netto nedskrivninger og tapsføring av lån med NOK 15,9 mill (13,0 mill), eller 0,25 % (0,23 %) av forvaltningskapitalen. Nivået på misligholdte lån økte betydelig i 3. kvartal som følge av ett større konsernengasjement hvor det også ble gjort en tapsavsetning (NOK 10 mill). Balanseførte avsetninger pr. 31.12.19 er NOK 30,9 mill. Styret mener det er fortsatt tilstrekkelige bokførte nedskrivninger.

Likviditet

Styret anser likviditeten som meget god og langsiktig forfallsstruktur er godt tilpasset bankens strategi. LCR ved årsskiftet er 249 % (157 %), NSFR 143 % (143 %). Kontanter og bankinnskudd er ved årsskiftet NOK 82 mill. I tillegg har banken oppgjørskonto hos DNB med avtalt ramme på NOK 150 mill, som ikke er benyttet, og et en betydelig obligasjonsportefølje med svært lav risiko og god likviditet.

Finansiell risiko

Banken har i all hovedsak flytende rente på lån og innskudd og derved liten renterisiko og evt. fastrente er sikret med renteswaper. Banken har ikke lån i utenlandsk valuta og har heller ikke inntekter i valuta. Bankens risiko i forbindelse med garantier for valutalån til kunder er ubetydelig da disse har god pantesikkerhet.

Årsresultat

Styret vurderer resultatet som meget tilfredsstillende og mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat. Styret konkluderer at det er grunnlag for fortsatt drift, og regnskapet er satt opp etter denne forutsetningen.

Overskuddsdisponering:

Netto renter fondsobligasjon	4.031.372
Utbytte til egenkapitalbevisene	5.503.200
Overført til gaver	1.000.000
Overført til Sparebankens fond	42.074.835
Overført til utjevningsfond	3.445.510
<u>Sum disponeringer</u>	<u>56.054.917</u>

Personale, arbeidsmiljø, likestilling og samfunnsansvar

Personale, arbeidsmiljø og likestilling

Ved årets slutt hadde Høland og Setskog Sparebank 39 (40) ansatte, hvorav åtte på deltid. Gjennomsnitt antall årsverk i 2019 var 34,3 (35,4). Av bankens ansatte er 76 % kvinner.

Utviklingen innenfor finansnæringen krever at vi stadig har fokus på opplæring og kompetanseheving samt effektivisering av arbeidsprosesser. Banken har 7 «Autoriserte finansielle rådgivere» (AFR), og flere vil autoriseres i 2020. Alle medarbeidere med behov er godkjent forsikringsrådgiver (GOS), og 17 medarbeidere har godkjent Kredittautorisasjon. De 9 første har gjennomført Personforsikringsautorisasjon. I tillegg følger de fleste ansatte forskjellige opplæringsløp i Eika-alliansen. Organisatoriske tilpasninger og endringer skjer kontinuerlig, ikke minst for å oppnå bedre fleksibilitet og kundeservice. Ved inngang til et nytt år søker vi flere nye medarbeidere for å styrke organisasjonen. Vi har en sterk posisjon i lokalsamfunnet. Alle ansatte bidrar sterkt til dette hver dag – med godt humør, kundeservice og relasjonsbygging.

Banken gjennomfører årlig en medarbeidertilfredshetsundersøkelse som bekrefter et meget godt arbeidsmiljø. Helse, miljø og sikkerhet vurderes ivaretatt på tilfredsstillende nivå. Det legges vekt på at sikkerheten ved kontorene er god.

Sykefraværet totalt var 5,4 % (2,3 %). Korttidsfraværet er fortsatt svært lavt, 0,1 % (0,2 %). Det er ikke registrert personskader siste år. Banken driver ikke virksomhet som medfører påvirkning på det ytre miljø. Banken er medlem av Romerike HMS – senter. Banken har meget gode pensjons- og personalforsikringer for de ansatte.

Styre og daglig ledelse har fokus på en mest mulig likestilling mellom kjønnene. I bankens styre sitter tre kvinner og to menn pluss de ansattes representant. I ledes sitter to kvinner og fem menn. Målsettingen er å ha en arbeidsplass der det er full likestilling mellom kvinner og menn.

Samfunnsansvar og bærekraft (ESG)

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode ideer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål.

Bærekraft og samfunnsansvar blir en stadig viktigere strategisk driver i næringsliv og samfunn. Kjernen i finansnæringens samfunnsansvar er å skape verdier og drive lønnsomt uten

at det går på bekostning av mennesker rundt oss, miljøet og i strid med grunnleggende etiske prinsipper.

Vår rolle som lokalbank gir oss mulighet til å påvirke andre selskaper til systematisk forbedring. Vi finansierer nye bygningselementer, bioenergisentraler og vi har lansert et svært gunstig «Energisparelån» for rehabilitering av eksisterende eneboliger. Vi bidrar også med gunstig finansiering ved utbygging av fiber i grisgrente deler av kommunen.

Vi jobber aktivt for å motvirke økonomisk kriminalitet som hvitvasking, terrorfinansiering, skatteundragelse og korrupsjon. Vår hovedoppgave er å gjennomføre identitets- og kunde-kontroll, undersøke mistenkelige transaksjoner og rapportere til Økokrim. Også i 2019 er det rapportert mistenkelige transaksjoner i tråd med regelverket.

Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier og etiske retningslinjer. For å kunne synliggjøre bankens samfunnsansvar, er forutsetningen at banken makter å skape lønnsomhet, og som et minimum, etterlever alle lover og forskrifter. Det er også en forutsetning at banken har et godt forhold til sine medarbeidere og ledere, har et verdigrunnlag som etterleveres og betyr noe for de ansatte, samt har de beste relasjoner til sine kunder og samarbeidspartnere. Bankens rapportert avvik i 2019 knyttet til bankens etterlevelse av lover og forskrifter. Måling av kundetilfredshet viser at kundene opplever banken svært positivt.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme er bankens ansatte engasjert i autorisasjonsordningene og etterutdanning med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter, forsvarlig utlånspraksis mv. Bankens sikrer de ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen. Det legges til rette for at rekruttering skjer fra et bredt utvalg av samfunnet, og at eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering.

Banken vil i 2020 presentere en egen og mer utfyllende rapport om samfunnsansvar og bærekraft (ESG).

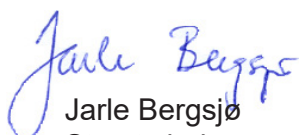
Utsiktene

I vårt lokale marked forventes fortsatt bra aktivitet, og omsetning av nye boliger minst på nivå med 2019. Husholdningene har generelt god økonomi og for alle som beholder arbeidet, og det blir de fleste i vårt distrikt, vil svært lavt rentenivå fortsatt bidra til økt privat kjøpekraft. Bankens lokalisering i nærheten av Oslo og Gardermoen anses som en styrke og det forventes fortsatt god befolkningsvekst i Aurskog-Høland.

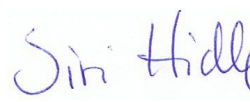
Styret vil til slutt takke eksisterende og nye kunder for den tillit de viser ved å benytte seg av bankens tjenester. Styret retter også stor takk til bankens medarbeidere og tillitsvalgte for god innsats og godt samarbeid i året som gikk.

Bjørkelangen, 31. desember 2019 / 6. februar 2020

I styret for Høland og Setskog Sparebank

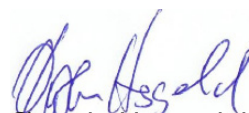

Jarle Bergsjø
Styrets leder

Liv Torhild Lorentzen

Siri Hidle

Ragnhild Hauglum

Åsmund Krogstad

Øystein Heggedal

John Sigurd Bjørknes
Adm. banksjef

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5

Vi bekrefter at bankens årsregnskap for 2019 er utarbeidet i samsvar med gjeldende egnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Styrets årsberetning gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken står overfor.

Bjørkelangen, 31. desember 2019 / 6. februar 2020

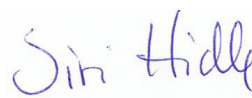
I styret for Høland og Setskog Sparebank

Jarle Bergsjø
Styrets leder

Liv Torhild Lorentzen

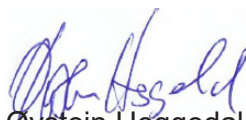
Siri Hidle

Ragnhild Hauglum

Asmund Krogstad

Øystein Heggedal

John Sigurd Bjørknes
Adm. banksjef

NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der ikke annet er spesifisert

2019

2018

Utvikling siste 12 måneder		
- Forvaltningskapital	9,38 %	9,35 %
- Utlån brutto egen bok	7,53 %	10,67 %
- Utlån brutto inkl. EBK	8,35 %	7,96 %
- Innskudd	8,60 %	1,81 %
Kapitaldekning	21,50 %	21,36 %
Kjernekapital	18,47 %	18,85 %
Ren kjernekapital	16,20 %	16,33 %
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	8,80 %	8,89 %
Kostnader i % av totale inntekter	44,72 %	45,87 %
Kostnader i % av totale inntekter ekskl. kursgev./-tap	46,86 %	49,39 %
Gjennomsnittleg forvaltningskapital (mill. kr.)	6.245.842	5.595.982
Leverage ratio	9,4 %	9,5 %
LCR	249 %	157 %
NSFR	143 %	143 %
Egenkapitalbevis:		
Børskurs*	117,00	93,00
Børsverdi (mill. kr)**	80.484,00	63.975,00
Bokført egenkapital pr. aksje***	140,09	132,95
Resultat pr. aksje****	13,01	13,12
Utbytte pr. aksje*****	8,00	7,50
Pris/Resultat pr. aksje*****	8,99	7,09
Pris/Bokført egenkapital*****	0,84	0,70

*sist omsatt kurs Oslo Børs i året

**sist omsatt kurs Oslo Børs i året * antall egenkapitalbevis

***egenkapital pr. 31.12/ antall egenkapitalbevis

****resultat av ordinær drift etter skatt/ antall egenkapitalbevis

****forslag til utbytte

*****Børskurs/ resultat pr. egenkapitalbevis

*****Børskurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis

Resultatregnskap

<i>Ordinært resultat - Tall i tusen kroner</i>	Noter	2019	2018
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		204.673	175.763
Renteinntekter fra øvrige eiendeler		13.755	6.533
Rentekostnader og lignende kostnader		98.578	75.887
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	Note 19	119.850	106.408
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		35.661	35.048
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		4.712	4.434
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		9.015	6.985
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter		-1.754	3.610
Andre driftsinntekter		833	844
Netto andre driftsinntekter		39.043	42.053
Lønn og andre personalkostnader	Note 22	33.548	33.139
Andre driftskostnader	Note 23	35.931	32.851
Avskrivninger og nedskrivninger på varige og immaterielle eiendeler		1.570	2.106
Sum driftskostnader		71.049	68.096
Resultat før tap		87.843	80.365
Tap på utlånsengasjement og garantier		15.910	13.044
Resultat før skatt		71.933	67.321
Skattekostnad	Note 24	15.878	14.896
Resultat av ordinær drift etter skatt		56.055	52.425
<i>Utvidet resultat - Tall i tusen kroner</i>			
Verdiendring egenkapitalinstrument til virkelig verdi over utvidet resultat		-2.078	4.773
Sum poster som ikke vil bli klassifisert over resultatet		-2.078	4.773
Sum utvidet resultat		-2.078	4.773
Totalresultat		53.977	57.198
Resultat per egenkapitalbevis		13,01	13,12
Disponering av resultat av ordinær drift etter skatt:			
Renter fondsobligasjon (etter skatt)		4.031	2.606
Utbytte egenkapitalbevis		5.503	5.159
Overført til sparebankens fond		42.075	40.974
Overført til gavefond		1.000	1.000
Overført til utjevningsfond		3.446	2.686
Sum disponeringer		56.055	52.425

Balanse - Eiendeler

Tall i tusen kroner	Noter	2019	2018
Konter		12.016	8.604
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fordringer på sentralbanker		69.797	141.046
Netto utlån og fordringer på kunder til amortisert kost		5.324.363	4.959.880
Verdipapirer over ordinært resultat	Note 27-28	756.625	547.894
Tilknyttet selskap	Note 31	16.224	16.200
Verdipapirer over utvidet resultat	Note 29	96.524	94.750
Finansielle derivater	Note 30	0	0
Varige driftsmidler	Note 32	44.766	22.853
Andre eiendeler	Note 34	17.271	2.836
Sum eiendeler		6.337.587	5.794.063

Balanse - Gjeld og egenkapital

Tall i tusen kroner	Noter	2019	2018
Innlån fra kredittinstitusjoner	Note 35	65.764	3.142
Innskudd fra kunder	Note 36	4.292.145	3.952.154
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Note 37	1.163.290	1.111.142
Finansielle derivater	Note 30	865	1.402
Betalbar skatt	Note 24	16.364	14.202
Utsatt skatt	Note 24	1.225	0
Avsetninger		23.998	1.083
Påløpte kostnader	Note 38	3.429	4.190
Annen gjeld	Note 38	11.478	16.874
Ansvarlig lånekapital	Note 39	100.406	75.225
Sum gjeld		5.678.964	5.179.414
Selskapskapital	Note 41	68.790	68.790
Overkursfond		766	766
Sum innskutt egenkapital		69.556	69.556
Sparebankens fond		462.860	413.116
Uttevningssfond		21.307	14.133
Annen egenkapital		29.538	42.669
Sum opptjent egenkapital		513.705	469.918
Hybridkapital		75.362	75.175
Sum egenkapital		658.623	614.649
Sum gjeld og egenkapital		6.337.587	5.794.063

Bjørkelangen, 31. desember 2019 / 6. februar 2020

I styret for Høland og Setskog Sparebank

Jarle Bergsjø
Styrets leder

Liv Torhild Lorentzen

Siri Hidle

Ragnhild Hauglum

Åsmund Krogstad

Øystein Heggedal

John Sigurd Bjørknes
Adm. banksjef

ENDRING I EGENKAPITALEN

Tall i tusen kroner	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital						Sum egenkapital
	Egenkapital bevis	Overkursfond	Hybrid-kapital	Sparebankens fond	Utnævnings-fond	Utbytte	Gavefond	Fond for vurderings-forskjeller	Fond for urealiserte gevinster	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2018	68.790	766	75.175	413.116	14.133	5.159	1.000	1.838	23.275	11.397	614.649
Resultat etter skatt			4.031	42.075	3.446	5.503	1.000				56.055
Totalresultat 31.12.2019	0	0	4.031	42.075	3.446	5.503	1.000	0	0	0	56.055
Utbetalt utbytte						-5.159					-5.159
Utbetalte renter hybridkapital			-3.844								-3.844
Andre egenkapitaltransaksjoner				7.669	3.728		-1.000		-2.077	-11.397	-3.077
Egenkapital 31.12.2019	68.790	766	75.362	462.860	21.307	5.503	1.000	1.838	21.198	0	658.624
Egenkapital 31.12.2017	68.790	766	75.000	372.142	11.447	3.439	1.500	1.838	18.503	11.397	564.822
Resultat etter skatt			2.606	40.974	2.686	5.159	1.000				52.425
Utvirket resultat											
Totalresultat 31.12.2018	68.790	766	77.606	413.116	14.133	8.598	2.500	1.838	18.503	11.397	52.425
Utbetalt utbytte						-3.439					-3.439
Utbetalte renter hybridkapital			-2.431								-2.431
Andre egenkapitaltransaksjoner							-1.500		4.772		3.272
Egenkapital 31.12.2018	68.790	766	75.175	413.116	14.133	5.159	1.000	1.838	23.275	11.397	614.649

Foreslått utbytte utgjør 8,00 kr pr. egenkapitalbevis

	2019	2018
Foreslått utbytte	5.503	5.159

KONTANTSTRØMOPPSTILLING - DIREKTE METODE

Tal i tusen kroner	2019	2018
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	-380.392	-504.573
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	204.278	174.958
Overtatte eiendeler	0	8.807
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	339.991	71.131
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-66.313	-54.628
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	62.622	2.955
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	-429	804
Endring sertifikat og obligasjoner	-209.206	-1.778
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	13.755	6.533
Netto provisjonsinnbetalinger	30.949	30.614
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	-1.391	858
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	112	-3.138
Utbetalinger til drift	-85.547	-45.074
Betalt skatt	-12.920	-12.850
Utbetalte gaver	-2.749	43
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-107.243	-325.338
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	-1.148	-621
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	-5.577	
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	4.925	-1.134
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	6.195	3.500
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	4.395	1.745
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	52.148	367.226
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-28.316	-18.856
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	25.180	225
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-3.125	-2.403
Renter på fondsobligasjon	-5.375	-3.475
Utbytte til egenkapitalbeviserne	-5.503	-5.159
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	35.010	337.558
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-67.837	13.965
Likviditetsbeholdning 1.1	149.650	135.685
Likviditetsbeholdning 31.12	81.813	149.650
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Konter og fordringer på Sentralbanken	12.016	8.604
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	69.797	141.046
Likviditetsbeholdning	81.813	149.650

Innhold:

NOTER

Note 1	Generell informasjon
Note 2	Regnskapsprinsipper inkl. overgang til IFRS9
Note 3	Bruk av estimat og skjønnsmessige vurderinger
Note 4	Kapitalstyring og kapitaldekning
Note 5	Risikostyring

Kredittrisiko

Note 6	Kredittrisiko
Note 7	Fordeling av utlån
Note 8	Misligholdte og tapsutsatte engasjement
Note 9	Forfalte og tapsutsatte lån
Note 10	Eksposering på utlån
Note 11	Nedskrivninger og tap
Note 12	Store engasjement
Note 13	Sensitivitet

Likviditetsrisiko

Note 14	Likviditetsrisiko
---------	-------------------

Markedsrisiko

Note 15	Valutarisiko
Note 16	Kursrisiko
Note 17	Renterisiko i utlånsporteføljen
Note 18	Renterisiko

Resultatregnskap

Note 19	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter
Note 20	Segmentinformasjon
Note 21	Andre inntekter
Note 22	Lønn og andre personalkostnader
Note 23	Andre driftskostnader
Note 24	Skatt

Balanse

Note 25	Kategorier av finansielle instrumenter
Note 26	Virkelig verdi på finansielle instrumenter
Note 27	Sertifikat og obligasjoner
Note 28	Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultat
Note 29	Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over utvidet resultat
Note 30	Finansielle derivater
Note 31	Tilknyttet selskap
Note 32	Varige driftsmidler
Note 33	Leieavtaler
Note 34	Andre eiendeler
Note 35	Innlån fra kredittinstitusjoner
Note 36	Innskudd fra og gjeld til kunder
Note 37	Verdipapirgjeld
Note 38	Annen gjeld og pensjon
Note 39	Ansvarlig lånekapital
Note 40	Eierandelskapital og eierstruktur
Note 41	Resultat og utbytte pr. aksje eller reultat pr. egenkapitalbevis
Note 42	Garantier
Note 43	Hendelser etter balansedagen
Note 44	Transaksjoner med nærstående parter

NOTE 1 - Generell informasjon

Høland og Setskog Sparebank er en egenkapitalbevisbank notert på Oslo Børs. Banken tilbyr banktjenester for person- og bedriftsmarkedet i Norge. Bankens hovedkontor har besøksadresse Bjørkeveien 20, Bjørkelangen Torg, 1940 Bjørkelangen.

Regnskapet for 2019 ble godkjent av styret 6. februar 2020.

NOTE 2 - Regnskapsprinsipper

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Banken avlegger regnskap i samsvar med IFRS, International Reporting Standards, som er godkjent av EU og er obligatorisk for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2019. Tilleggskrav til noter som følger av lov og forskrift for norske banker er hensyntatt.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor foretaket ikke har valgt tidlig anvendelse

Foretaket har ikke foretatt tidlig anvendelse av nye endrede IFRSer eller IFRIC-fortolkninger.

b) Vedtatte standarder som vil få innvirkning på bankens årsregnskap

IFRS 16 erstatter IAS 17. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for hhv. leietaker og utleier i en leieavtale. IFRS 16 krever at leietaker innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, hvilket er en vesentlig endring fra tidligere prinsipper. IFRS 16 trådte i kraft 1. januar 2019. Se note 33 for ytterligere informasjon.

Høland og Setskog Sparebank har laget åpningsbalansen 01.01.2019 etter prinsippene i IFRS 16. Det er adgang til å unnlate å utarbeide sammenligningstall for historiske perioder, og banken har valgt å ikke å utarbeide sammenligningstall. Opplysninger om implementering av IFRS 16 fremkommer av denne noten. Bankens leieretter består i vesentlig grad av leide eiendommer på Bjørklangen og Hemnes. For banken er effekten av IFRS 16 en balanseføring av leierett med 24 mill. og tilsvarende økt balanseført leieforpliktelse på 24 mill. Egenkapitalen er påvirket. Implementering av IFRS 16 har uvesentlig påvirkning på bankens soliditet.

IAS 12 er endret. Skatteeffekt av fondsobligasjonsrentekostnader har fra 01.01.2019 blitt ført i ordinært resultat, mot tidligere direkte i egenkapitalen. Sammenligningstall for historiske perioder er ikke omarbeidet da effekten er uvesentlig.

Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper De prinsippene som omtales her er anvendt konsistent for alle rapporterte perioder. Regnskapet er presentert i norske kroner, og alle tall er vist i hele tusen, med mindre annet er spesifikt angitt.

SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmenter rapporteres slik at de er i overensstemmelse med rapporterbare segmenter i henhold til den interne rapporteringen i Høland og Setskog Sparebank.

INNTEKTSFØRING

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi.

Renteinntekter på finansielle instrumenter klassifisert som utlån inkluderes på linjen for netto renteinntekter.

Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemetode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester. Resultatføringen skjer når tjenestene er levert.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

Leieinntekter inntektsføres løpende, etter hvert som de opptjenes.

FINANSIELLE INSTRUMENTER – INNREGNING OG FRAREGNING

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

FINANSIELLE INSTRUMENTER -KLASSIFISERING Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen.:

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost.

I forhold til klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler som er pengekrav klassifiseres basert på en vurdering av banken forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Utlån med fast rente der banken har som formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, er sikret med derivater for å matche finansieringen til flytende rente. Bankene benytter derfor fair value option for å unngå accounting mismatch på disse utlånene og er derfor klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Bankene har anledning til å overføre utlån med pant i boligeiendom til Eika Boligkreditt som har belåningsgrad under 60 %. Bankene overfører utlån fra egen balanse kun unntaksvis og med volum som ligger under vesentlighetsgrensen (5 % årlig av utestående portefølje og 20 % i porteføljens gjennomsnittlige levetid). Bankene har derfor klassifisert utlån som kan overføres til Eika Boligkreditt til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretningsmodellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som er strategiske

investeringer, er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Der hvor tidshorisonen for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder og rentebærende forpliktelser som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

MÅLING

MÅLING TIL VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes ved slutten av rapporteringsperioden med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter, uten fradrag for transaksjonskostnader. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

En analyse av virkelig verdi av finansielle instrumenter og ytterligere detaljer om målingen av disse oppgis i egen note i forbindelse med avleggelse av årsregnskapet.

MÅLING TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene beregnes etter instrumentets effektive rente. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten.

MÅLING AV FINANSIELLE GARANTIER

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og beste estimat for vederlag ved eventuell innfrielse av garantien.

NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og fordringer på leieavtaler omfattet.

Ved førstegangs balanseføring skal det avsettes for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen for en eiendel eller gruppe av eiendeler er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning skal, det gjøres en tapsavsetning tilsvarende hele den forventede levetiden

til eiendelen. Dersom det oppstår et kredittap skal renteinntekter innregnes basert på bokført beløp etter justering for tapsavsetning.

For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

NEDSKRIVNINGSMODELL I BANKEN

Eika har utviklet egne modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). SDC har videre utviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Forventet kredittap (ECL) beregnes som $EAD \times PD \times LGD$, neddiskontert med opprinnelig effektiv rente.

BESKRIVELSE AV PD-MODELLEN

PD-modellen i Eika estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. Mislighold er definert som overtrekk på minimum 1.000 kroner i 90 dager sammenhengende, i tillegg til andre kvalitative indikatorer som tilsier at engasjementet har misligholdt, jf. kapitalkravsforskriften § 10-1.

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler misligholdssannsynlighet for de neste 12 måneder (PD). Personkundemodellen skiller videre på kunder med og uten boliglån. Bedriftskundemodellen skiller mellom eiendomsselskap, begrenset personlig ansvar og ubegrenset personlig ansvar.

Betalingsadferd krever 6 måneder med historikk før den får påvirkning i modellen. Det betyr at nye kunder vil ha 6 måneder med kun ekstern modell før intern modell blir benyttet. Modellene blir årlig validert og recalibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller.

Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD-liv) benyttes det en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid, basert på utvikling i PD siste 12 måneder.

VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO

Vesentlig økning i kredittrisiko måles basert på utvikling i PD. Banken har definert vesentlig økning i kredittrisiko som en økning i opprinnelig PD ved første gangs innregning (PD-ini) for ulike nivåer for at modellen skal fange opp relativ utvikling i kredittrisiko.

BEREGNING AV LGD

Estimat for LGD er basert på historiske tap i alle Eika-banker. Modellene skiller mellom person- og bedriftskunder. Verdien av sikkerhetene er basert på på estimert realisasjonsverdi.

EAD

EAD for avtaler i steg 1 består av utestående fordring eller forpliktelse justert for kontantstrømmer de neste 12 månedene og for avtaler i steg 2 de neddiskonterte kontantstrømmene for den forventede levetiden til avtalen. For garantier er EAD lik den utestående forpliktelse på rapporteringsdatoen multiplisert med en konverteringsfaktor på 1 eller 0,5 avhengig av type garanti. Ubenyttede kreditter har EAD lik utestående ubenyttet kreditt på rapporteringstidspunktet.

Forventet levetid på en avtale beregnes ut fra lignende avtalers historiske gjennomsnittlige levetid. Avtaler som modifiseres måles fra opprinnelig innvilgelsestidspunkt selv om avtalen får nye betingelser.

FORVENTET KREDITTAP BASERT PÅ FORVENTNINGER TIL FREMTIDEN

IFRS 9 krever at framoverskuende informasjon inkluderes i vurdering av forventede kredittap. Forventninger til fremtiden er utledet av en makromodell der det hensyntas tre scenarioer – base case, best case og worst case – for forventet makroøkonomisk utvikling ett til tre år fram i tid. Variablene

arbeidsledighet, oljepris, boligpriser, husholdningers gjeld, bankenes utlånsrente og kronekurs inngår i modellen. Variablene er fordelt på fylker for personmarkedet og på bransjer for bedriftsmarkedet. Vekting av scenarioene gjøres etter en ekspertvurdering.

OVERTAGELSE AV EIENDELER

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verdivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

Presentasjon av resultatposter knyttet finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi
Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, inkludert utbytte, medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår. Utbytte på aksjer klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat føres over resultatet når bankens rett til utbytte er fastslått.

SIKRINGSBOKFØRING

Høland og Setskog Sparebank benytter ikke sikringsbokføring.

MOTREGNING

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag. Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre, og er vurdert til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpspris, inkludert avgifter /skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, blir balanseført. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris over driftsmidlenes brukstid.

NEDSKRIVNING AV MATERIELLE EIENDELER

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i materielle og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelenes gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrekk av salgskostnader og bruksverdi. Eiendelens balanseførte verdi nedskrives dersom balanseført verdi er høyere en estimert gjenvinnbart beløp.

INVESTERINGSEIENDOM

Investerings eiendommer er eiendommer i bankens eie som ikke er anskaffet for eget bruk, men for å oppnå avkastning gjennom leieinntekter og å oppnå verdistigning. Investerings eiendommer er regnskapsført til anskaffelseskost. Ved måling av etter innregning legges anskaffelseskostmodellen til grunn.

LEIEAVTALER

For 2018 ble leieavtale klassifiseres som finansielle leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler ble klassifisert som operasjonelle leieavtaler. Fra 01.01.2019 har banken innført IFRS 16 som erstatter IAS 17. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for hhv. leietaker og utleier i en leieavtale. IFRS 16 krever at leietaker innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, hvilket er en vesentlig endring fra IAS 17.

INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Tilknyttede selskaper er enheter hvor banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Regnskapet inkluderer bankens andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Bankens regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

PENSJONSFORPLIKTELSER

Pensjonskostnader og -forpliktelser følger IAS 19. Bankens omdannet i 2016 den kollektive ytelsesbaserte ordningen til innskuddsbasert ordning for alle ansatte. I tillegg har banken AFP ordning. For innskuddsordningen betaler banken innskudd til privat administrerte livs- og pensjonsforsikrings-selskap. Bankens har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene kostnadsføres fortløpende og regnskapsføres som lønnskostnad. AFP ordningen behandles regnskapsmessig som innskuddsordningen.

FONDSOBLIGASJONSLÅN

Fondsobligasjonslån bokføres som innskutt egenkapital. Tilhørende rentekostnader bokføres direkte som annen egenkapital. Skatteeffekten av denne rentekostnaden føres i ordinært resultat.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle -, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som løpende renter knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner, - samt investeringer i driftsmid-

ler og eiendommer. Kontantstrømmer fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, opptak og nedbetaling av ansvarlige lån og obligasjonsgjeld og egenkapital er definert som finansieringsaktiviteter. Likvider omfatter kontanter og fordringer på Norges Bank.

NOTE 3 - Anvendelse av estimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger vurderes løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer. For regnskapsformål benytter banken estimater og antagelser om fremtiden. Regnskaps- estimatene kan avvike fra de oppnådde resultater, men de er basert på beste estimat på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Estimater og antagelsene som har betydelig risiko for vesentlig å påvirke balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser er behandlet nedenfor. Nedenfor gjennomgås de mest vesentlige skjønnsmessige vurderingene, som bankens ledelse legger til grunn ved avleggelse av regnskapet.

NEDSKRIVNING PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Banken fordeler engasjement i 3 steg ved beregning av forventet tap (Expected Credit Loss - ECL) på utlån og garantier som omfattes av nedskrivningsreglene i IFRS 9. Ved førstegangs innregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal engasjementet plasseres i steg 1 og det avsettes for 12-måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig skal engasjementet overføres til steg 2 og det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Hvis engasjementet svekkes ytterligere og engasjementet enten er misligholdt, har fått betalingslettelser eller det blir foretatt individuelle nedskrivninger, blir engasjementet overført til steg 3. For engasjementer med mislighold eller betalingslettelser beregnes forventet tap for hele levetiden til engasjementet, mens det for øvrige engasjementer i steg 3 hvor det er identifisert tapshendelser, foretas en individuell tapsvurdering.

INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER(steg 3)

Banken gjennomgår hele bedriftsporteføljen årlig, og store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt eller dersom de har dårlig betalingshistorikk. Ved estimering av nedskrivning på enkelt kunder vurderes både aktuell og forventet fremtidig finansiell stilling, og for engasjementer i bedriftsmarkedet også markedssituasjonen for kunden, aktuell sektor og markedsforhold generelt. Muligheten for rekapitalisering, restrukturering og refinansiering vurderes også. Samlet vurdering av disse forholdene legges til grunn for estimering av fremtidig kontantstrøm. Kontantstrømmene estimeres over en periode som fastsettes individuelt for den aktuelle kunden, eller gruppe kunder dersom dette er likhetstrekk knyttet til kundene. Bankens avsetter for individuelle tap dersom det foreligger en objektiv indikasjon på kredittap. Ved vurdering av tapsavsetningen hefter det usikkerhet ved estimering av tidspunkt og beløp for fremtidige kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerhetsverdier. Det vises til note 11 for oversikt over nedskrivning på utlån og garantier.

STEG 1 OG 2

Nedskrivningsreglene i IFRS 9 er basert på en modell for forventede kredittap (Expected Credit Loss - ECL). Metoden for måling av nedskrivninger for forventet tap for finansielle eiendeler i resultatregnskapet avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs innregning. Ved førstegangs innregning, og dersom kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal det foretas avsetning for 12-måneders forventet (tap steg 1). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig, skal det foretas en tapsnedskrivning lik forventet tap over hele levetiden (steg 2). Nedskrivningen i steg 1 og steg 2 samlet erstatter tidligere gjennomførte gruppevisse nedskrivninger. Viser til note 11.

PD modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler misligholdssannsynlighet for de neste 12 måneder (PD). Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD-liv) benyttes det en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid, basert på utvikling i PD siste 12 måneder. Estimat for LGD er basert på historiske

tap i alle Eika-banker. Modellbeskrivelse fremkommer i note 2.

VIRKELIG VERDI I IKKE AKTIVE MARKEDER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke er notert i et aktivt marked er verdsatt ved bruk av verdsettelsesteknikker. Verdsettelsesteknikker (for eksempel modeller) som er benyttet for å bestemme virkelig verdi er vurderes periodisk opp mot utvikling i verdi av lignende instrumenter, og gjennomførte transaksjoner i samme papir. I den grad det er praktisk mulig benyttes observerbare data, men på områder som kredittrisiko volatilitet og korrelasjoner må det benyttes estimer. Endring i forutsetningene om disse faktorene kan påvirke virkelig verdi på finansielle instrumenter. For flere detaljer se note 26.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte eller nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtagelse klassifiseres som nedskrevning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved overtagelse av aksjer eller andeler vurderes eieandelen etter prinsippene beskrevet i note 2. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendommens art i regnskapet.

NOTE 4 - Kapitaldekning

Tall i tusen kroner	2019	2018
Opptjent egenkapital	462.860	413.116
Overkursfond	766	766
Utjevningsfond	21.307	14.133
Annen egenkapital	23.034	36.510
Egenkapitalbevis	68.790	68.790
Gavefond	1.000	1.000
Sum egenkapital	577.757	534.315
Immaterielle eiendeler		
Fradrag for forsvarlig verdsetting	-869	-659
Fradrag i ren kjernekapital	-42.763	-45.312
Ren kjernekapital	534.125	488.344
Fondsobligasjoner	75.000	75.175
Fradrag i kjernekapital		
Sum kjernekapital	609.125	563.519
Tilleggskapital - ansvarlig lån	100.000	75.225
Netto ansvarleg kapital	709.125	638.744

Eksponeeringskategori (vektet verdi)

Stater	0	0
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	6	43
Offentlige eide foretak	0	0
Institusjoner	60	241
Foretak	601.412	618.805
Massemarked	0	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.008.648	1.838.140
Forfalte engasjementer	140.293	35.154
Høyrisiko-engasjementer	242	485
Obligasjoner med fortrinnsrett	28.721	26.641
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	375	372
Andeler i verdipapirfond	0	0
Egenkapitalposisjoner	78.741	75.625
Øvrige engasjement	161.529	130.486
CVA-tillegg	0	0
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	3.020.027	2.725.992
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	277.670	264.284
Sum beregningsgrunnlag	3.297.697	2.990.276

Kapitaldekning i %	21,50 %	21,36 %
Kjernekapitaldekning	18,47 %	18,85 %
Ren kjernekapitaldekning i %	16,20 %	16,33 %

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,41 % i Eika Gruppen AS og på 0,78 % i Eika Boligkreditt AS.

	2019	2018
Ren kjernekapital	575.565	528.234
Kjernekapital	656.432	611.080
Ansvarlig kapital	763.820	694.030
Beregningsgrunnlag	3.591.735	3.325.053
Kapitaldekning i %	21,27 %	20,87 %
Kjernekapitaldekning	18,28 %	18,38 %
Ren kjernekapitaldekning i %	16,02 %	15,89 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	8,95 %	8,79 %

NOTE 5 - Risikostyring

RISIKOSTYRING

Bankens forretningsaktiviteter fører til at virksomheten er eksponert for en rekke finansielle risiki. Bankens målsetting er å oppnå en balanse mellom avkastning og risiko, og å minimere potensielle negative virkninger på bankens finansielle resultat.

Bankens finansielle risikostyring er etablert for å identifisere og analysere disse risikoene, samt å etablere passende risikorammer og -kontroller, og å overvåke overholdelsen gjennom bruk av pålitelige og oppdaterte informasjonssystemer. Banken vurderer jevnlig de etablerte retningslinjene for risikostyring og systemet som er etablert for å sikre at endringer i produkter og markeder blir reflektert i risikorammene.

Ansaret for bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre og ledelsen. Styret vedtar bankens mål og rammestruktur innenfor alle risikiområder, herunder retningslinjer for styring av risiko.

Administrerende banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring. Alle beslutninger knyttet til risiko og risikostyring blir normalt fattet av administrerende banksjef i samråd med øvrige medlemmer i bankens ledelse.

Alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med banken sin vedtatte risikoprofil.

KREDITTRISIKO

Banken tar kredittrisiko, som er risikoen for at motparten vil påføre banken et tap ved ikke å gjøre opp bankens tilgodehavende. Kreditteksponering er primært knyttet til utestående lån og gjeldspapirer. Det er også kredittrisiko knyttet til "off-balance" finansielle instrumenter som lånetilsagn og derivater.

Se note 6-13 for vurdering av kredittrisiko.

LIKVIDITETSRISIKO

Risikoen for at banken ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden øker dramatisk. Ut i fra et bredere perspektiv inneholder likviditetsrisiko også risiko for at banken ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendeler etter hvert som refinansiereingsbehovet øker.

Se note 14 for vurdering av likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Banken er eksponert for markedsrisiko, som er risikoen for at virkelig verdi av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter vil endres pga. endringer i markedspriser. Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-, valuta og aksjeprodukter som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kredittspreader, valutakurser og aksjepriser.

Se note 15-18 for vurdering av markedsrisiko.

OPERASJONELL RISIKO

Risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil i prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser.

FORRETNINGSRISIKO

Risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer også omdømmerisiko.

NOTE 6 - Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

2019

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Brutto utlån			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Pr. klasse finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3			
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	3.446.099	1				3.446.100
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	1.269.920	95.494				1.365.414
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	184.404	219.364				403.768
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	138.786			138.786
Sum brutto utlån	4.900.423	314.859	138.786		0	5.354.068
Nedskrivninger	-2.368	-9.590	-17.747			-29.705
Sum utlån til balanseført verdi	4.898.055	305.269	121.039		0	5.324.363

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet			Personmarked		Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Pr. klasse finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3			
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	3.144.258	1	0			3.144.259
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	415.026	70.682	0			485.708
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	76.721	53.938	0			130.659
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	5.174			5.174
Sum brutto utlån	3.636.005	124.621	5.174		0	3.765.800
Nedskrivninger	-1.098	-824	-3.000			-4.922
Sum utlån til bokført verdi	3.634.907	123.797	2.174		0	3.760.878

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Bedriftsmarked			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Pr. klasse finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3			
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	301.841	0	0			301.841
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	854.894	24.812	0			879.706
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	107.683	165.426	0			273.109
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	133.612			133.612
Sum brutto utlån	1.264.418	190.238	133.612		0	1.588.268
Nedskrivninger	-1.545	-8.492	-14.747		0	-24.784
Sum utlån til bokført verdi	1.262.873	181.746	118.865		0	1.563.484

Ubenyttede kreditter og garantier fordelt på nivå for kredittkvalitet	Ubenyttede kreditter og garantier			Ubenyttede kreditter og garantier til virkelig verdi	Sum eksponering
(Pr. klasse finansielt instrument:)	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	112.198				112.198
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	244.814	15.523			260.337
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	37.919	24.660			62.579
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	7.467		7.467
Sum ubenyttede kreditter og garantier	394.931	40.183	7.467	0	442.581
Nedskrivninger	-634	-577	0	0	-1.211
Netto ubenyttede kreditter og garantier	394.297	39.606	7.467	0	441.370

2018

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Brutto utlån			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Pr. klasse finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3			
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	3.190.249	2.089	0			3.192.338
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	1.180.820	60.720	0			1.241.540
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	235.950	197.902	0			433.852
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	1.016	35.358	75.167			111.540
Sum brutto utlån	4.608.034	296.069	75.167		0	4.979.270
Nedskrivninger	-2.248	-11.141	-6.000			-19.389
Sum utlån til balanseført verdi	4.605.786	284.927	69.167		0	4.959.881

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Personmarked			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Pr. klasse finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3			
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	2.926.669	2.089				2.928.758
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	40.750	49.275				90.025
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	74.972	52.603				127.575
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	1.016	25.967	5.278			32.261
Sum brutto utlån	3.043.407	129.934	5.278		0	3.178.619
Nedskrivninger	-640	-3.624	-1.500		0	-5.764
Sum utlån til bokført verdi	3.042.767	126.310	3.778		0	3.172.855

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Bedriftsmarked			
Pr. klasse finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	263.580	0	0		263.580
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	1.140.070	11.445	0		1.151.515
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	160.978	145.299	0		306.277
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	9.391	69.889		79.279
Sum brutto utlån	1.564.627	166.135	69.889	0	1.800.651
Nedskrivninger	-1.608	-7.517	-4.500		-13.625
Sum utlån til bokført verdi	1.563.019	158.617	65.389	0	1.787.026

Ubenyttede kreditter og garantier fordelt på nivå for kredittkvalitet	Ubenyttede kreditter og garantier			Ubenyttede kreditter og garantier til virkelig verdi	Sum eksponering
(Pr. klasse finansielt instrument:)	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	136.993	1.221			138.214
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	170.268	6.840			177.108
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	26.056	10.761			36.817
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)		1.308	200		1.508
Sum ubenyttede kreditter og garantier	333.316	20.130	200	0	353.647
Nedskrivninger	-351	-528	-200	0	-1.080
Netto ubenyttede kreditter og garantier	332.965	19.602	0	0	352.567

NOTE 7 - Fordeling av utlån

Utlån fordelt på fordringstyper	2019	2018
Kasse-, drifts- og brukskreditter	293.104	243.254
Byggelån	396.427	332.671
Nedbetalingslån	4.664.538	4.403.345
Brutto utlån og fordringer på kunder	5.354.068	4.979.270
Nedskrivning steg 1	-2.368	-2.248
Nedskrivning steg 2	-9.590	-11.141
Nedskrivning steg 3	-17.747	-6.000
Netto utlån og fordringer på kunder	5.324.363	4.959.880
Utlån formidlet til Eika Boligkreditt AS	727.080	633.037
Utlån inkl. Eika Boligkreditt AS	6.051.442	5.592.917

Brutto utlån fordelt på geografi	2019	2018
Aurskog-Høland	3.593.748	3.286.933
Lillestrøm	464.020	413.926
Akershus for øvrig	521.686	450.649
Oslo	401.382	368.340
Østfold	149.701	252.891
Landet for øvrig	190.988	184.246
Utland	2.838	2.895
Sum	5.324.363	4.959.880

NOTE 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement

2019

Fordelt etter sektor/næring	Brutto nedskrevne engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto nedskrevne engasjement
Personmarkedet	6.837	3.000	3.837
Primærnæring			0
Kraftforsyning/ bygg og anlegg	12.100	3.000	9.100
Varehandel/ restaurant og hotell	44.633	1.000	43.633
Forretningsmessig tjenester/eiendomsdrift	82.683	10.747	71.936
Sum	146.253	17.747	128.506

Misligholdte lån ble rapportert betydelig opp i Q3 som følge av ett større konsernengasjement hvor det ble gjort tapsavsetning på NOK10 mill. Brutto misligholdte lån - BM - var i Q2 NOK 35,3 mill, mens det i Q3 ble rapportert NOK 116,3 mill.

2018

Fordelt etter sektor/næring	Brutto nedskrevne engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto nedskrevne engasjement
Personmarkedet	5.052	1.500	3.552
Primærnæring	44.420	1.001	43.419
Kraftforsyning/ bygg og anlegg	192	200	-8
Varehandel/ restaurant og hotell	425	500	-75
Forretningsmessig tjenester/eiendomsdrift	25.051	3.000	22.051
Sum	75.140	6.201	68.939

Tapsutsatte engasjement	2019	2018
Brutto misligholdte lån - over 90 dager	114.499	33.740
Nedskrivning steg 3	11.247	1.000
Netto misligholdte lån	103.252	32.740
Andre tapsutsatte engasjement	31.754	43.562
Nedskrivning steg 3	6.500	5.201
Netto tapsutsatte ikke misligholdte lån	25.254	38.361
Netto misligholdt og tapsutsatte engasjement	128.506	71.101

NOTE 9 - Forfalte og tapsutsatte lån

	Over 1 t.o.m. 3 mnd	Over 3 t.o.m. 6 mnd.	Over 6 t.o.m. 12 mnd.	Over 1 år	Sum forfalte lån	Tapsutsatte lån	Sikkerhet for forfalte lån	Sikkerhet for tapsutsatte lån
2019								
Privatmarkedet	4.182	905	63	442	5.592	5.427	8.876	527
Bedriftsmarkedet	1.403	80.556	890	31.643	114.492	26.327	130.157	25.000
Totalt	5.585	81.461	953	32.085	120.084	31.754	139.033	25.527
2018								
Privatmarkedet	6	1.095	258	546	1.905	5.052	1.953	196
Bedriftsmarkedet			31.579	263	31.842	38.510	36.444	33.912
Totalt	6	1.095	31.837	809	33.747	43.562	38.397	34.108

Brutto utlån fordelt etter sikkerheter

	2019	
Tall i tusen kroner	Beløp	%
Utlån med pant i bolig	3.914.385	73,1 %
Utlån med pant i annen sikkerhe	1.439.683	26,9 %
Utlån til offentlig sektor		0,0 %
Ansvarlig lånekapital		0,0 %
Brutto utlån	5.354.068	100 %

NOTE 10 - Eksponering på utlån

2019		Ned- skrivning steg 1	Ned- skrivning steg 2	Ned- skrivning steg 3	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ned- skrivning steg 1	Ned- skrivning steg 2	Ned- skrivning steg 3	Maks kreditt- eksponering
Tall i tusen kroner	Brutto utlån									
Personmarkedet	3.765.800	-824	-1.098	-3.000	80.075	9.319	-13	-13		3.850.246
Næringssektor fordelt:										
Jordbruk, skogbruk, fiske	135.928	-45	-35		36.856	30.929	-10	-4		203.619
Industri	63.432	-94	-535		13.135	1.821	-37	-13		77.709
Bygg og anlegg	423.283	-531	-6.338	-3.500	69.503	68.792	-451	-389		550.369
Handel, hotell, transport, tjenester	198.675	-204	-212	-1.247	43.413	21.051	-51	-29		261.396
Finansiering, eiendomsdrift	559.994	-357	-1.048	-10.000	34.011	15.982	-44	-96		598.442
Offentlig forvaltning og andre	206.956	-313	-324		15.507	2.187	-28	-33		223.952
Sum	5.354.068	-2.368	-9.590	-17.747	292.500	150.081	-634	-577	0	5.765.733
2018										
Tall i tusen kroner	Brutto utlån	Ned- skrivning steg 1	Ned- skrivning steg 2	Ned- skrivning steg 3	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ned- skrivning steg 1	Ned- skrivning steg 2	Ned- skrivning steg 3	Maks kreditt- eksponering
Personmarkedet	3.546.851	-640	-6.124	-1.500	66.681	32.845	-8	-39		3.638.066
Næringssektor fordelt:										
Jordbruk, skogbruk, fiske	130.407	-56	-118	-1.000	17.162	17.350	-8	-138		163.598
Industri	91.717	-46	-422		10.867	1.533	-17	-90		103.541
Bygg og anlegg	295.204	-374	-473		29.086	55.576	-112	-175	-200	378.532
Handel, hotell, transport, tjenester	190.547	-229	-719		38.747	24.605	-62	-53		252.836
Finansiering, eiendomsdrift	543.701	-713	-3.130	-3.500	27.424	12.935	-103	-2		576.612
Offentlig forvaltning og andre	180.843	-190	-154	0	13.685	5.151	-42	-31		199.262
Sum	4.979.270	-2.248	-11.142	-6.000	203.652	149.995	-351	-528	-200	5.312.447

NOTE 11 - Nedskrivninger på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

I henhold til IFRS 9 er bankens ulån til kunder, ubenyttede kreditter og garantier gruppert i tre steg basert på misligholdssannsynligheter (PD) på innregningstidspunktet sammenlignet med misligholdssannsynlighet på balansedagen. Fordelingen mellom stegene gjøres for det enkelte lån eller engasjement.

Tabellene under spesifiserer endringene i periodens nedskrivninger og brutto balanseført utlån, garantier og ubenyttede trekkrettigheter for hvert steg, og inkluderer følgende elementer:

- Overføring mellom stegene som skyldes endring i kredittrisiko, fra 12 måneders forventet kreditttap i steg 1 til kreditttap over levetiden til instrumentet i steg 2 og steg 3.
- Økning i nedskrivninger ved utstedelse av nye utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Reduksjon i nedskrivninger ved fraregning av utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Økning eller reduksjon i nedskrivninger som skyldes endringer i inputvariabler, beregningsforutsetninger, makroøkonomiske forutsetninger og effekten av diskontering.

Utlån til kunder som banken kan overført til boligkredittforetak er etter IFRS 9 klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat. Øvrig utlån til kunder er klassifisert til amortisert kost. Nedskrivning på ubenyttede kreditter og garantier er balanseført som gjeldsforpliktelse i regnskapet.

Nivået på misligholdte lån økte betydelig i 3. kvartal 2019 som følge av ett konsernengasjement hvor det også er gjort større tapsavsetning (NOK 10 mill)

2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Utlån til kunder - tapsavsetninger	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Tapsavsetninger pr. 01.01.2019	2.600	11.673	6.200	20.473
Endring som følge av nye eller økte lån/kreditter/garantier	212	376	53	641
Overføringer:				
Overføringer mellom Steg 1 og Steg 2	-280	1.289	0	1.009
Overføringer mellom Steg 1 og Steg 3	-105	0	7.500	7.395
Overføringer mellom Steg 2 og Steg 3	0	-605	3.247	2.642
Overføringer mellom Steg 3 og Steg 2	0	290	0	290
Overføringer mellom Steg 3 og Steg 1	47	0	0	47
Overføringer mellom Steg 2 og Steg 1	381	-2.676	0	-2.295
Endring som følge av redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-708	-575	-1.705	-2.988
Endringer i kredittrisiko innenfor samme steg	-164	-653	2.452	1.635
Andre justeringer	385	471	0	856
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	2.368	9.590	17.747	29.705

2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Utlån til kunder	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseført engasjement pr. 01.01.2019	4.608.206	295.932	75.132	4.979.270
Overføringer:				0
Overføringer til steg 1	292.217			292.217
Overføringer til steg 2		18.927		18.927
Overføringer til steg 3			63.654	63.654
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt				0
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden				0
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2019	4.900.423	314.859	138.786	5.354.068

2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier - tapsavsetninger	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Tapsavsetninger pr. 01.01.2019	352	528	200	1.080
Endring som følge av nye eller økte lån/kreditter/garantier	57	14	0	71
Overføringer:				
Overføringer mellom Steg 1 og Steg 2	-37	175	0	138
Overføringer mellom Steg 1 og Steg 3	-4	0	0	-4
Overføringer mellom Steg 2 og Steg 3	0	-256	247	-9
Overføringer mellom Steg 3 og Steg 2	0	0	0	0
Overføringer mellom Steg 3 og Steg 1	0	0	0	0
Overføringer mellom Steg 2 og Steg 1	51	-236	0	-185
Endring som følge av redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-171	-55	-200	-426
Endringer i kredittrisiko innenfor samme steg	21	19	0	40
Andre justeringer	365	141	0	506
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	634	330	247	1.211

2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utenombalanse engasjement pr. 01.01.2019	322.398	30.942	307	353.647
Overføringer:				0
Overføringer til steg 1	63.835			63.835
Overføringer til steg 2		17.704		17.704
Overføringer til steg 3			7.394	7.394
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt				0
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden				0
Brutto utenombalanse engasjement pr. 31.12.2019	386.233	48.646	7.701	442.580

2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Lån med pant i bolig - tapsavsetninger	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Tapsavsetninger pr. 01.01.2019	708	3.802	2.500	7.010
Endring som følge av nye eller økte lån/kreditter/garantier	3	57	22	53
Overføringer:				
Overføringer mellom Steg 1 og Steg 2	-13	242	0	229
Overføringer mellom Steg 1 og Steg 3	-2	0	500	498
Overføringer mellom Steg 2 og Steg 3	0	0	0	0
Overføringer mellom Steg 3 og Steg 2	0	290	0	290
Overføringer mellom Steg 3 og Steg 1	47	0	0	47
Overføringer mellom Steg 2 og Steg 1	167	-1.887	0	-1.720
Endring som følge av redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-137	-313	-83	-533
Endringer i kredittrisiko innenfor samme steg	-58	-895	1.529	576
Andre justeringer	154	161	0	315
Tapsavsetninger pr. 31.12.2019	870	1.457	4.468	6.766

2019	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Lån med pant i bolig	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseført engasjement pr. 01.01.2019	3.575.477	138.528	49.709	3.763.714
Overføringer:				0
Overføringer til steg 1	78.999			78.999
Overføringer til steg 2		70.672		70.672
Overføringer til steg 3			1.000	1.000
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt				0
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden				0
Konstaterte tap				0
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2019	3.654.476	209.200	50.709	3.914.385

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier		2019	2018
Periodens endring i steg 3 på utlån		11.500	-3.724
Periodens endring i steg 3 på garantier		-200	
Periodens endring i forventet tap (steg 1 og 2)		-1.249	-1.011
Periodens nedskrivning forventet tap på utlån til virkelig verdi (steg 1)			
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		1.700	12.100
Periodens konstaterte tap, hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger		5.058	8.865
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap		-899	-3.186
Periodens tapskostnader		15.910	13.044

NOTE 12 - Store engasjement

Pr. 31.12.2019 utgjorde de 10 største konsoliderte kredittengasjementene 13,29 % av brutto engasjement.

Banken har to konsoliderte engasjement som blir rapportert som store engasjement, mer enn 10,00 % av ansvarlig kapital.

Det største konsoliderte kredittengasjementet er på 17,69 % av ansvarlig kapital.

	2019	2018
10 største kredittengasjement	711.327	631.447
Brutto engasjement	5.354.068	4.979.270
i % brutto engasjement	13,29 %	12,68 %
Ansvarlig kapital	709.126	638.745
i % ansvarlig kapital	100,31 %	98,86 %
Største engasjement utgjør	17,69 %	19,46 %

Brutto engasjement inkluderer utlån til kunder før nedskrivning, ubenyttede kredittrammer, garantier og ubenyttede garantirammer. Av netto ansvarlig kapital. Engasjementsbeløp før risikovekting og sikkerheter

NOTE 13 - Sensitivitet

Den statistiske modellen for beregning av "Expected credit losses" (ECL) på engasjementene bygger på flere kritiske forutsetninger, herunder misligholdssannsynlighet, tap ved mislighold, forventet levetid på engasjementene og makroutvikling. Modellen og tapsestimatene er således sårbare for endringer i forutsetningene som er satt. Banken gjennomfører sensitivitetsanalyser av tapsestimater gitt endringer i sentrale forutsetninger med formål å vurdere hvordan tapsestimatene påvirkes i gitte scenarier.

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier	Basis	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4	Scenario 5
Steg 1	3.002	3.074	3.483	2.922	2.841	4.328
Steg 2	9.920	10.267	10.158	11.146	9.618	11.117

Beskrivelse av scenarioene:

Basis

Nedskrivninger i steg 1 og 2 som beregnet i nedskrivningsmodellen, ref. note 11.

Scenario 1: Ingen påvirkning fra makromodell

Senarioet beskriver hvordan nedskrivningene vil se ut med en konstant "forventning til fremtiden".

Det betyr at senarioet beskriver en forventning om "ingen endringer i økonomien" frem i tid.

Senarioet kan med fordel benyttes til å vurdere konsekvensene av framtidsforventningene i de geografiske områder eller bransjer, som har større justeringer.

Scenario 2: Full løpetid på alle avtaler

Senarioet behandler alle fasiliteter med full løpetid og simulere hvordan nedskrivningen vil endres

hvis alle fasiliteter anvender kontraktuell løpetid. Nedskrivningsmodellen benytter ellers for steg 1 ett års løpetid og for steg 2 en gjennomsnittlig forventet løpetid ved beregning av nedskrivninger.

Scenario 3: PD 12 mnd. økt med 10 %

Endringen, som følge av en 10 % stigning i sannsynligheten for default senarioet, viser effekten ved en isolert stigning i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordeling og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Senarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 4: PD 12 mnd. redusert med 10 %

Endringen, som følge av et 10% fall i sannsynligheten for default senarioet, viser effekten ved et isolert fall i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordelingen og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Senarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 5: LGD justert til å simulere 30 % fall i boligpriser

LGD, tap gitt mislighold, er endret slik at det simulerer en nedgang i boligpriser på 30 %, noe som vil gi betydelige tap ved realisasjon.

NOTE 14 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i ein gitt situasjon ikke er i stand til å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser. Det er i hovedsak 3 ting som har innvirkning på likviditetsrisiko;

1) balansestruktur: Banken har liten forskjell i omløpsfart og bindingstid på aktiva og passiva, og har således et lavt refinansieringsbehov.

2) likviditeten i markedet: Denne er vurdert til god.

3) kredittverdighet: Kredittverdighet kommer til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige element i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntjening, risikoprofil og porteføljekvalitet. Banken er ratet på samme nivå som bankar man kan sammenligne seg med.

2019

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0- 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1- 5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Konter og kontantekvivalenter						12 016	12 016
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						69 797	69 797
Netto utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost		126 569	439 471	843 970	3 815 563		5 324 363
- tapsnedskrivninger	98 790	- 29	- 3 323	- 2 374	- 18 342		- 29 706
Obligasjoner, sertifikat og lignende	15 006	50 360	30 033	594 317	32 140		721 856
Øvrige eiendeler						209 555	209 555
Sum eiendeler	113.796	176.929	469.504	1.438.287	3.847.703	291.368	6.337.587
Innskudd fra og gjeld til kunder		843 201				3 448 944	4 292 145
Obligasjonsgjeld			150 000	1 013 290			1 163 290
Øvrig gjeld						123 122	123 122
Ansvarlig lånekapital				100 406			100 406
Fondsobligasjonskapital				75 362			75 362
Egenkapital						583 261	583 261
Sum gjeld og egenkapital	0	843.201	150.000	1.189.058	0	4.155.328	6.337.587
Netto	113 796	- 666 272	319 504	249 229	3 847 703	-3 863 959	0

2018

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0- 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1- 5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Konter og kontantekvivalenter						8 604	8 604
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						141 046	141 046
Netto utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	125 300	111 220	404 957	798 422	3 519 981		4 959 880
- tapsnedskrivninger	- 9	- 15	- 3 408	- 684	- 15 273		- 19 389
Obligasjoner, sertifikat og lignende			60 151	452 499			512 650
Øvrige eiendeler						171 883	171 883
Sum eiendeler	125.300	111.220	465.108	1.250.921	3.519.981	321.533	5.794.064
Innskudd fra og gjeld til kunder		600 126				3 352 028	3 952 154
Obligasjonsgjeld		120 000	100 000	891 142			1 111 142
Øvrig gjeld			1 402			39 489	40 891
Ansvarlig lånekapital			50 225	25 000			75 225
Fondsobligasjonskapital			25 000	50 175			75 175
Egenkapital						539 474	539 474
Sum gjeld og egenkapital	0	720.126	176.627	966.317	0	3.930.991	5.794.064
Netto	125 300	- 608 906	288 481	284 604	3 519 981	-3 609 459	0

NOTE 15 - Valutarisiko

Banken har kun en mindre kontantbeholdning på 1,1 mill. kr i forbindelse med kjøp og salg av reisevaluta, og har ellers ingen aktiva- eller passivaposter i utenlandsk valuta pr. 31.12.2019

Banken har formidlet valutalån gjennom annen bank til kunder som ønsket lån i utenlandsk valuta.

Bankens risiko er ubetydelig.

NOTE 16 - Kursrisiko

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner og egenkapitalpapirer som banken har investert i. Banken har etablert rammer for investeringer. Investeringer ut over rammen skal godkjennes av bankens styre.

NOTE 17 - Renterisiko i utlånsporteføljen

Bankens utlån og finansiering er i all hovedsak i flytende rente. Dette medfører bergrenset eksponering mot endringer i markedsrente. For engasjementer inngått i fast rente anvender bankens finansielle derivater til å balansere bankens renterisiko.

Valuta- og renterelaterte instrumenter benyttes for å minimere valuta- og renterisiko på bankens utlån til kunder og innlån fra kapitalmarkedet.

NOTE 18 - Renterisiko

2019

Tidspunkt fram til endring av rentevilkår

Tall i tusen kroner	Rentebinding 0 - 1 mnd.	Rentebinding1 - 3 mnd.	Rentebinding 3 mnd. - 1 år	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter						12 016	12 016
- herav i utenlandsk valuta						1 142	1 142
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og statsbanker						69 797	69 797
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost						5 354 068	5 354 068
Obligasjoner, sertifikater	233 166	488 690					721 856
Øvrige eiendeler						209 555	209 555
- nedskrivninger på utlån						- 29 706	- 29 706
Sum eiendeler	233.166	488.690	-	-	-	5.615.731	6.337.587
-herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	1 142	1 142
Gjeld til kredittinstitusjoner						65 764	65 764
Innskudd fra og gjeld til kunder						4 292 145	4 292 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	325 000	838 290					1 163 290
Tilbakekjøp egne obligasjoner							0
Øvrig gjeld uten renteendring						57 358	57 358
Ansvarlig lånekapital		100 406					100 406
Fondsobligasjonskapital		75 362					75 362
Egenkapital						583 261	583 261
Sum gjeld og EK	325.000	1.014.058	-	-	-	4.998.529	6.337.587
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering i balansen	- 91 834	- 525 368	0	0	0	617 202	0

2018

Tall i tusen kroner	Rentebinding 0 - 1 mnd.	Rentebinding1 - 3 mnd.	Rentebinding 3 mnd. - 1 år	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter						8 604	8 604
- herav i utenlandsk valuta						1 100	1 100
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og statsbanker						141 046	141 046
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost						4 979 270	4 979 270
Obligasjoner, sertifikater	117 523	395 127					512 650
Øvrige eiendeler						171 883	171 883
- nedskrivninger på utlån						- 19 389	- 19 389
Sum eiendeler	117.523	395.127	-	-	-	5.281.413	5.794.064
-herav i utenlandsk valuta						1 100	1 100
Gjeld til kredittinstitusjoner						3 142	3 142
Innskudd fra og gjeld til kunder						3 952 154	3 952 154
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	404 000	705 000				2 142	1 111 142
Tilbakekjøp egne obligasjoner							0
Øvrig gjeld uten renteendring						37 749	37 749
Ansvarlig lånekapital		75 000				225	75 225
Fondsobligasjonskapital		75 000				175	75 175
Egenkapital						539 474	539 474
Sum gjeld og EK	404.000	855.000	-	-	-	4.535.061	5.794.064
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering i balansen	- 286 477	- 459 873	0	0	0	746 352	0

Endring av rentevilkår

Renterisiko oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet. Renterisiko er ett resultat av at rentebindingstiden for bankens aktiva- og passivaside ikke er sammenfallende

Renterisiko pr. 31.12.2019

Eiendeler	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko
Utlån til kunder med flytende rente	5.354.068	0,12	(6.178)
Utlån til kunder med rentebinding			-
Rentebærende verdipapirer	721.856	0,12	(833)
Øvrige rentebærende eiendeler			-
Gjeld			
Innskudd med rentebinding			-
Flytende innskudd	4.292.145	0,15	6.603
Verdipapirgjeld	1.263.696	0,12	1.458
Øvrig rentebærende gjeld			-
Utenom balansen			
Renterisiko i derivater (aktivasikring)			-
Renterisiko i derivater (passivasikring)			-
Sum renterisiko			1.051

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding.

NOTE 19 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	2019	2018
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	395	804
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	204 278	174 959
Renter og lignende inntekter av sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer (virkelig verdi)	13 755	6 533
Renter og liknende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi)	0	0
Sum renteinntekter og lignende inntekter	218.427	182.295
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	824	0
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	63 337	51 526
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	28 316	18 856
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	3 125	2 403
Renter og lignende kostnader på fondsobligasjonskapital	0	0
Andre rentekostnader og lignende kostnader	2 976	3 102
Sum rentekostnader og lignende kostnader	98.578	75.887
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	119.850	106.408

NOTE 20 - Segmentinformasjon

Banken utarbeider regnskap for segmentene privatmarked (PM) og bedriftsmarked (BM).

	2019				2018			
Resultat	PM	BM	Ufordelt	Totalt	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Renteinntekter	123.635	79.340	15.452	218.427	108.611	66.347	7.337	182.295
Rentekostnader	-35.419	-62.803	-356	-98.578	-28.730	-46.775	-382	-75.887
Netto renteinntekter	88.216	16.537	15.096	119.849	79.881	19.572	6.955	106.408
Utbytte			9.015	9.015			6.985	6.985
Provisjonsinntekter m.v.	9.728	4.041	21.892	35.661	8.948	4.020	22.079	35.047
Provisjonskostnader m.v.	-1.359	-564	-2.789	-4.712	-1.438	-1.019	-1.976	-4.433
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter			-1.754	-1.754			3.610	3.610
Andre driftsinntekter			833	833			844	844
Netto andre driftsinntekter	8.369	3.477	27.197	39.043	7.510	3.001	31.542	42.053
Lønn og personalkostnader			-33.548	-33.548			-33.139	-33.139
Avskrivinger på driftsmidler			-1.570	-1.570			-2.106	-2.106
Andre driftskostnader			-35.931	-35.931			-32.851	-32.851
Sum driftskostnader før tap på utlån	0	0	-71.049	-71.049	0	0	-68.096	-68.096
Tap på utlån	909	-16.819		-15.910	-17.635	4.591		-13.044
Driftsresultat før skatt	97.494	3.195	-28.756	71.933	69.756	27.164	-29.599	67.321
Balanse	PM	BM	Andre område i morbank	Totalt	PM	BM	Andre område i morbank	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	3.761.743	1.562.619		5.324.362	3.541.087	1.418.793		4.959.880
Innskudd fra kunder	2.478.304	1.813.841		4.292.145	2.322.069	1.630.085		3.952.154

NOTE 21 - Andre inntekter

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	2019	2018
Garantiprovisjon	2 998	2 867
Kredittformidling	4 171	4 947
Forsikring	13 619	13 105
Sparing og plassering	3 047	3 179
Betalingsformidling	10 197	9 295
Andre provisjoner og gebyr	1 629	1 655
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	35.661	35.048

Provisjonskostnader

	2019	2018
Betalingsformidling	1 974	2 536
Andre gebyr- og provisjonskostnader	2 738	1 898
Sum provisjonskostnader med mer	4.712	4.434

Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter

	2019	2018
Netto gevinst/tap på sertifikat og obligasjoner	-2.664	-498
Netto gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	-363	2.751
Netto gevinst/tap på derivater		
Netto gevinst/tap på valuta	1.273	1.357
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	-1.754	3.610

Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter i driftsresultat før skatt

	2019	2018
Netto gevinst/tap på finansielle instr. til virkelig verdi over resultatet	1.410	1.742
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter i driftsresultat før skatt	1.410	1.742

Andre driftsinntekter

	2019	2018
Driftsinntekter faste eiendommer	812	744
Andre driftsinntekter	21	100
Sum andre driftsinntekter	833	844

Utbytte

	2019	2018
Virkelig verdi over resultatet	7.605	5.243
Virkelig verdi over utvidet resultat		
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	7.605	5.243

NOTE 22 - Lønn og andre personalkostnader

	2019	2018
Lønn	24.342	24.169
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	5.323	5.300
Pensjoner	2.438	1.998
Sosiale kostnader	1.444	1.672
Sum lønn og andre personalkostnader	33.548	33.139

2019	Lønn m.v.	Utbetalt bonus	Pensjons-kostnad	Lån og sikk. still.
Administrerende Banksjef	1.657	0	172	1.697

2019		Ordinært honorar	Tilleggs-honorar	Lån og sikk. still.
Styret				
Styrets leder		100	0	4.719
Styrets øvrige medlemmer (sum)		275	0	2.832

2018	Lønn m.v.	Utbetalt bonus	Pensjons-kostnad	Lån og sikk. still.
Administrerende Banksjef	1.587	0	162	1.779

2018		Ordinært honorar	Tilleggs-honorar	Lån og sikk. still.
Styret				
Styrets leder		100	0	4.852
Styrets øvrige medlemmer		300	0	5.787

Medlemmer i valgkomiteen får gpdgtjørelse på kr 2.100 pr. møte.

Administrerende banksjef har samme pensjonsordning som gjelder generelt i banken. Ingen ansatte eller tillitsvalgte har avtale om etterlønn ved fratredelse eller egen særskilt avtale om vilkår for oppsigelse. Under gitte betingelser er det en generell bonusordning i banken som i 2019 totalt var på kr. 1,1 mill. Adm. banksjef er ikke omfattet av bonusordningen.

Lån til styret og øvrige tillitsvalgte er til ordinære kundevilkår. Lån til ansatte under 5 mill er til funksjonærvilkår, over 5 mill. er til ordinære kundevilkår. Rentesubsidiering i forhold til ordnære lånevilkår til kunder utgjør ca kr. 0,4 mill. for 2019.

Gjennomsnittlig antall årsverk i banken pr. 31.12.2019	34,3
--	------

NOTE 23 - Andre driftskostnader

	2019	2018
Driftskostnader faste eiendommer	3.590	2.683
Andre driftskostnader	32.341	30.168
-Kjøp eksterne tjenester	922	404
-EDB kostnader	15.414	15.613
-Kostnader leide lokaler	3.318	3.022
-Kontorrekvisita, porto, telekostnader	1.991	1.422
-Reiser	227	274
-Markedsføring	4.599	3.823
-Ekstern revisor	718	880
-Andre driftskostnader	5.152	4.730
Sum andre driftskostnader	35.931	32.851

Honorar til ekstern revisor		
Lovpålagt revisjon	348	450
Andre attestasjonstjenester	370	430

NOTE 24 - Skatter

	2019	2018
Betalbar inntektsskatt		
Resultat før skattekostnad	71.933	67.321
Permanente forskjeller	82	256
Aksjeutbytte	-7.323	-5.231
Verdiendring aksjer	426	-2.705
Resultat tilknyttet selskap	-1.410	-1.742
Renter på hybridkapital	-4.031	-3.475
Endring i midlertidige forskjeller	1.720	-762
Sum skattegrunnlag	61.396	53.662
Betalbar skatt	16.186	14.197
Årets skattekostnad		
Betalbar inntektsskatt	16.186	14.197
Skatteeffekt av renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapital	0	869
Endring utsatt skatt over resultatet	-430	190
For lite/(mye) avsatt skatt tidligere år	122	-360
Årets skattekostnad	15.878	14.896
Resultat før skattekostnad	71.933	67.321
25 % skatt av:		
Resultat før skattekostnad	18.820	17.611
Permanente forskjeller	-2.056	-2.356
Betalbar skatt på hybridkapital	-1.008	0
For lite/(mye) avsatt skatt tidligere år	122	-360
Skattekostnad	15.878	14.896
Effektiv skattesats (%)	22 %	22 %
Endring balanseført utsatt skatt		
Balanseført utsatt skatt 01.01	-67	-258
Resultatført i perioden	-430	190
Balanseført utsatt skatt 31.12	-497	-67
Skatt på verdiendringer over utvidet resultat	1.225	0
Balanseført utsatt skatt 31.12	1.225	0
Utsatt skatt		
Driftsmidler	123	202
Forpliktelser	-113	0
Finansielle eiendeler	-508	-269
Sum utsatt skatt	-497	-67
Skatt på verdiendringer over utvidet resultat	1.225	0
Balanseført utsatt skatt 31.12	1.225	0
Resultatført utsatt skatt		
Driftsmidler	-78	-150
Forpliktelser	-113	0
Finansielle eiendeler	-239	341
Sum endring utsatt skatt	-430	190

NOTE 25 - Kategorier av finansielle instrumenter

2019

Tall i tusen kroner	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Totalt
Finansielle eiendeler					
Kontanter og kontantekvivalenter	12.016				12.016
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanken	69.797				69.797
Utlån til og fordringer på kunder	5.324.363				5.324.363
Sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		738.080			738.080
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		34.769	96.524		131.293
Finansielle derivater					0
Sum finansielle eiendeler	5.406.176	772.849	96.524	0	6.275.549
Finansiell gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	65.764				65.764
Innskudd fra og gjeld til kunder	4.292.145				4.292.145
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	1.163.290				1.163.290
Ansvarlig lånekapital	100.406				100.406
Fondsobligasjonskapital	75.362				75.362
Finansielle derivater	865				865
Sum finansiell gjeld	5.697.833	0	0	0	5.697.833

2018

Tall i tusen kroner	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Totalt
Finansielle eiendeler					
Kontanter og kontantekvivalenter	8.604				8.604
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanken	141.046				141.046
Utlån til og fordringer på kunder	4.959.880				4.959.880
Sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		528.850			528.850
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		35.245	94.750		129.995
Finansielle derivater					0
Sum finansielle eiendeler	5.109.530	564.095	94.750	0	5.768.375
Finansiell gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	3.142				3.142
Innskudd fra og gjeld til kunder	3.952.154				3.952.154
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	1.111.142				1.111.142
Ansvarlig lånekapital	75.225				75.225
Fondsobligasjonskapital	75.175				75.175
Finansielle derivater	1.402				1.402
Sum finansiell gjeld	5.218.241	0	0	0	5.218.241

NOTE 26 - Virkelig verdi finansielle instrumenter

Virkelig verdi og bokført verdi av finansielle eiendeler og gjeld

	2019		2018	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler bokført til amortisert kost				
Kontanter	12.016	12.016	8.604	8.604
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker	69.797	69.797	141.046	141.046
Utlån til kunder	5.324.363	5.324.363	4.959.880	4.959.880
Sum eiendeler vurdert til amortisert kost	5.406.176	5.406.176	5.109.530	5.109.530
Gjeld bokført til amortisert kost				
Innskudd fra kredittinstitusjoner	65.764	65.764	3.142	3.142
Innskudd fra kunder	4.292.145	4.292.145	3.952.154	3.952.154
Gjeld stiftet ved utsedelse av verdipapirer	1.163.290	1.165.023	1.111.142	1.108.140
Ansvarlig lånekapital	100.406	101.439	75.225	75.419
Sum gjeld vurdert til amortisert kost	5.621.605	5.624.372	5.141.664	5.138.855

	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettings- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettings- teknikk basert på ikke observerbare markedsdata	Total
2019				
Verdipapirer holdt for handelsformål				0
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		738.080		738.080
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat			96.524	96.524
Sum eiendeler	0	738.080	96.524	834.604

	Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi over resultatet
Avstemming av nivå 3		
Inngående balanse	94.750	0
Realisert gevinst resultatført	0	0
Urealisert gevinst og tap resultatført	0	0
Urealisert gevinst og tap i andre resultatkomponenter	2.509	0
Investering	5.576	0
Salg	-6.311	0
Utgående balanse	96.524	0

	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettings- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettings- teknikk basert på ikke observerbare markedsdata	Total
2018				
Verdipapirer holdt for handelsformål				0
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		528.850		528.850
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat			94.750	94.750
Sum eiendeler	0	528.850	94.750	623.600

	Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi over resultatet
Avstemming av nivå 3		
Inngående balanse	86.689	0
Realisert gevinst resultatført	0	0
Urealisert gevinst og tap resultatført	0	0
Urealisert gevinst og tap i andre resultatkomponenter	4.773	0
Investering	8.159	0
Salg	-4.871	0
Utgående balanse	94.750	0

	2019 Kursendring			
Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3	-20 %	-10 %	10 %	20 %
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	618.279	695.564	850.134	927.419
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat	77.219	86.872	106.176	115.829
Sum eiendeler	695.498	782.436	956.310	1.043.248

	2018 Kursendring			
Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3	-20 %	-10 %	10 %	20 %
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	451.276	507.686	620.505	676.914
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat	75.800	85.275	104.225	113.700
Sum eiendeler	527.076	592.961	724.730	790.614

Det var ingen overføringer mellom de tre nivåene i 2019.

NOTE 27 - Sertifikat og obligasjoner

2019	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte *)	378.087	376.449	376.449
Kommune / fylke	0		0
Bank og finans	51.212	51.145	51.145
Obligasjoner med fortrinsrett	285.952	286.636	286.636
Industri	5.260	5.381	5.381
Sum obligasjonsportefølje	720.511	719.611	719.611

*) I tillegg kommer NOK 30 mill. i DNB Global Treasury, obligasjonsfond med kun stats-eller statsgaranterte obligasjoner.

2018	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	209.412	209.813	209.813
Kommune / fylke	0	0	0
Bank og finans	30.000	30.142	30.142
Obligasjoner med fortrinsrett	266.058	266.626	266.626
Industri	5.261	5.226	5.226
Sum obligasjonsportefølje	510.731	511.807	511.807

*) I tillegg kommer NOK 30 mill. i DNB Global Treasury, obligasjonsfond med kun stats-eller statsgaranterte obligasjoner.

NOTE 28 - Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultat

	Antall	2019 Kostpris	Bokført verdi	Antall	2018 Kostpris	Bokført verdi
Sum sertifikat og obligasjoner (overført fra forrige tabell)		720.511	719.611		510.731	511.807
Aksjer						
Spama	140	14	14	140	14	14
Eiendomskreditt AS	26.850	2.731	2.731	26.850	2.731	2.731
Lionero AS (Oren Oil ASA)	2.600	260	0	26.000	260	0
North Bridge Nordic Property AS				8.083	40	162
Vestmarka utv. AS	2	8	0	2	8	0
Bjørkelangen Stasjon AS					500	0
NBNP 2 AS	8.083	152	162	8.083	152	162
Seadrill Limited	5.156	96	112	4.860	96	389
Prosafte SE	32.030	801	69	32.030	801	445
Sum aksjer		4.062	3.088		4.602	3.903
Egenkapitalbevis						
Kvinesdal Sparebank	11.821	1.182	1.182	11.821	1.182	1.182
Sum egenkapitalbevis		1.182	1.182		1.182	1.182
Aksje- og pengemarkedsfond						
DNB Global Treasury	31.218	30.000	30.499	31.218	30.000	30.159
Sum aksje- og pengemarkedsfond		30.000	30.499		30.000	30.159
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet		35.244	34.769		35.784	35.244
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		755.755	754.380		546.515	547.051

NOTE 29 - Akssjer og egenkapitalbevis til virkelige verdier over utvidet resultat

	2019				2018			
	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte
Aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat								
Eikagruppen AS	340.785	28.111	42.598	6.816	314.789	24.341	40.923	4.658
Eika Boligkreditt	9.527.013	39.432	39.643	274	9.891.518	40.996	41.544	374
Visa Inc.	2.948	331	4.899	13	642	331	3.320	15
SDC	3.121	1.359	1.359	0	3.575	1.586	1.586	0
Eika VBB	1.565	4.869	6.194	0	1.401	4.220	5.545	0
VN Norge	1.338.626.249.232.740	0	1.833	311	1.338.626.249.232.740	0	1.832	0
Sum aksjer tilgjengelig for salg		74.102	96.524	7.413		71.474	94.750	5.046

	2019	2018
Balanseført verdi 01.01.	94.750	86.689
Tilgang	5.577	4.777
Avgang	-6.311	-1.489
Utvidet resultat	2.508	4.773
Nedskrivning	0	0
Netto urealisert gevinst ved verdiregulering	0	0
Balanseført verdi 31.12.	96.524	94.750

Aksjene er øremerket til virkelig verdi over utvidet resultat da aksjene er strategiske investeringer for banken.

Vesentlige utbytter fra disse aksjene resultatført over ordinært resultat utgjør fra Eikagruppen MNOK 6,8 og fra EBK MNOK 0,2

NOTE 30 - Finansielle derivater

	2019		2018	
	Nominell verdi	Positiv markedsverdi	Nominell verdi	Positiv markedsverdi
Renteswap	25.000	865	25.000	1.402

NOTE 31 - Tilknyttet selskap

Selskapets navn	Org. nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt utbytte	Netto kapitalendring	kostnad/+innt	Utgående balanse
Bankenes Boligmegler AS	981 129 792	2.132	35 %	1.386		1.000	3.098
Bjørkelangen Torg AS	988 808 423	1.700	40 %			410	13.126
Holding 1954 AS	998 166 527	400	40 %				
Sum investering i tilknyttet selskap							16.224

2018							
Selskapets navn	Org. nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt utbytte	Netto kapitalendring	kostnad/+innt	Utgående balanse
Bankenes Boligmegler AS	981 129 792	2.132	35 %	1.134		1.200	3.484
Bjørkelangen Torg AS	988 808 423	1.700	40 %			542	12.716
Holding 1954 AS	998 166 527	400	40 %				
Sum investering i tilknyttet selskap							16.200

NOTE 32 - Varige driftsmidler

	Utstyr og transport midler	Fast eiendom	Leierettighet	Sum
Kostpris pr. 01.01.18	33.991	31.623	0	65.614
Tilgang	1.524		0	1.524
Avgang til kostpris	-902	0	0	-902
Kostpris pr. 31.12.17	34.613	31.623	0	66.236
Akkumulerte av- og nedskrivningar pr. 31.12.18	31.825	11.558	0	43.383
Bokført verdi pr. 31.12.18	2.788	20.065	0	22.853
Kostpris pr. 01.01.19	34.613	31.623	24.367	90.603
Tilgang	1.148		0	1.148
Kostpris pr. 31.12.18	35.761	31.623	24.367	91.751
Akkumulerte av- og nedskrivningar pr. 31.12.19	32.929	12.023	2.030	46.982
Bokført verdi pr. 31.12.19	2.832	19.600	22.337	44.769
Avskrivninger 2018	1.431	465	0	1.896
Avskrivninger 2019	1.104	465	2.030	3.599
Avskrivningsprosent	10% - 33%	5% - 10%	20 %	

NOTE 33 - Leieavtaler (hvor selskapet er leietaker)

Bruksretteiendeler

Selskapets leide eiendeler inkluderer kontorer og annen fast eiendom, maskiner og utstyr og kjøretøy. Selskapets bruksretteiendeler er kategorisert og presentert i tabellen under:

Bruksretteiendeler	Bygninger	Totalt
Anskaffelseskost 1. januar 2019	24.366	24.366
Tilgang av bruksretteiendeler		-
Avhendinger		-
Overføringer og reklassifiseringer		-
Omregningsdifferanser		-
Anskaffelseskost 31. desember 2019	24.366	24.366
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1. januar 2019		
Avskrivninger	2.030	2.030
Nedskrivninger i perioden		-
Avhendinger		-
Overføringer og reklassifiseringer		-
Omregningsdifferanser		-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31. desember 2019	2.030	2.030
Balanseført verdi av bruksretteiendeler 31. desember 2019	22.336	22.336
Laveste av gjenstående leieperiode eller økonomisk levetid	10 år	
Avskrivningsmetode	Lineær	
Banken har uvesentlig inntekter fra framleie.		
Leieforpliktelser som neddiskonteres over 10 år	22.786	

Anvendte praktiske løsninger

Banken leier også PC-er, IT-utstyr og maskiner med avtalevilkår fra 1 til 3 år. Banken har besluttet å ikke innregne leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, og innregner dermed ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for noen av disse leieavtalene. I stedet kostnadsføres leiebetalingene når de inntreffer.

Opsjoner om å forlenge en leieavtale

Bankens leieavtale av bygninger har leieperiode på 10 år. Avtalen inneholder en rettighet til forlengelse som kan utøves i løpet av avtalens siste periode. Ved inngåelse av en avtale vurderer banken om rettigheten til forlengelse med rimelig sikkerhet vil utøves. Banken har hensyntatt i leieforpliktelsen hele opsjonsperioden på 10 år.

Opplysninger som kun kreves i overgangsåret - dvs 2019:

IFRS 16 trer i kraft 1.1.2019 og erstatter IAS 17 og tilhørende fortolkninger. IFRS 16 innebærer at for alle leieavtaler skal det i utgangspunktet beregnes en leieforpliktelse og en tilhørende bruksretteiendel.

Banken har valgt å benytte modifisert retrospektiv metode ved overgangen. Det betyr at eventuell effekt av overgangen føres mot egenkapitalen pr 1.1.2019. I og med at banken har valgt å måle bruksretteiendelen til et beløp som tilsvarer leieforpliktelsen, og det ikke var forskuddsbetalinger eller skyldige leiebetalinger innregnet i balanseoppstillingen pr 31.12.2018, er det ingen effekter mot egenkapitalen pr 1.1.2019.

For avtaler som forelå pr 1.1.2019 har banken valgt å anvende IFRS 16 på avtaler som tidligere var identifisert som leieavtaler ved anvendelse av IAS 17 og IFRIC 4. Tilsvarende har banken valgt å unnlate å anvende IFRS 16 på avtaler som ikke tidligere er blitt vurdert å inneholde en leieavtale ved anvendelse av IAS 17 og IFRIC 4.

Banken har en vesentlig leieavtale og en mindre som er lagt inn med leierett og forpliktelse på tilsammen 22,8 mill.

NOTE 34 - Andre eiendeler

	2019	2018
Opptjente, ikke motatte inntekter	17 567	4 616
Eiendeler ved utsatt skatt	497	67
Overtatte eiendeler	0	0
Andre eiendeler	- 793	- 1 847
Sum forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader og opptjente, ikke motatte inntekter	17.271	2.836

NOTE 35 - Innlån fra kredittinstitusjoner

	2019	rente	2018	Rente
Innlån uten avtalt løpetid til amortisert kost	65 764	1,51 %	3 142	1,30 %
Innlån med avtalt løpetid til amortisert kost	0		0	
Sum innlån fra kredittinstitusjoner	65.764		3.142	

Rentesatsen vist som gjennomsnittlig effektiv rente beregnet på avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning. Banken hadde ingen innskudd fra låneformidlere pr. 31.12.19 eller 31.12.18.

NOTE 36 - Innskudd fra og gjeld til kunder

	2019	2018
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	4.292.145	3.952.154
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	0	0
Sum innskudd kunder	4.292.145	3.952.154

Gjennomsnittlig rentesats	1,51 %	1,30 %
---------------------------	--------	--------

Innskudd fordelt på geografiske områder

Aurskog-Høland	1.783.928	1.624.315
Lillestrøm	231.883	220.711
Akershus for øvrig	647.787	612.341
Oslo	1.212.404	1.061.422
Østfold	186.515	200.803
Landet for øvrig	187.205	184.146
Utland	42.423	48.415
Sum innskudd	4.292.145	3.952.154

Innskuddsfordeling

Lønnstakere	2.478.304	2.322.069
Jordbruk, skogbruk, fiske	28.732	90.111
Industri	104.758	123.701
Bygg og anlegg	265.206	198.026
Handel, hotell, transport, tjenester	123.232	142.788
Finansiering, eiendomsdrift	980.885	819.546
Offentlig forvaltning og andre	311.028	255.913
Sum innskudd	4.292.145	3.952.154

NOTE 37 - Verdipapirgjeld

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	2019	Bokført verdi 2018	Rente- vilkår
Sertifikat- og obligasjonslån						
NO0010757628	11.02.2016	11.02.2019	70.000	0	70.247	3m Nibor + 137 bp
NO0010760051	22.03.2016	22.03.2019	50.000	0	49.596	3m Nibor + 128 bp
NO0010716343	26.08.2014	26.08.2019	100.000	0	100.174	3m Nibor + 76 bp
NO0010783095	27.01.2017	27.01.2020	169.000	0	169.568	3m Nibor + 76 bp
NO0010809403	30.10.2017	30.10.2020	150.000	150.662	150.475	3m Nibor + 67 bp
NO0010816994	27.02.2018	27.02.2023	150.000	150.386	150.293	3m Nibor + 80 bp
NO0010825151	11.06.2018	11.09.2021	135.000	135.191	135.146	3m Nibor + 58 bp
NO0010832215	13.09.2018	13.09.2023	100.000	100.136	100.109	3m Nibor + 76 bp
NO0010832231	14.09.2018	14.09.2022	150.000	150.163	100.096	3m Nibor + 62 bp
NO0010835184	25.10.2018	25.10.2021	175.000	175.787	85.439	3m Nibor + 58 bp
NO0010843618	21.02.2019	21.02.2022	150.000	150.427	0	3m Nibor + 63 bp
NO0010850993	06.05.2019	06.05.2022	150.000	150.538	0	3m Nibor + 46 bp
Sum gjeld ved utstedte verdipapirer				1.163.290	1.111.143	

Endringer i verdipapirgjeld i perioden	Balanse 31.12.2018	Emitert	Forfalte/ innløste	Andre endringer	Balanse 31.12.2019
Obligasjongjeld	1.111.143	440.000	-389.000	1.147	1.163.290
Sum gjeld ved utstedte verdipapirer	1.111.143	440.000	-389.000	1.147	1.163.290

NOTE 38 - Annen gjeld og pensjon

	2019	2018
Annen gjeld		
Påløpte kostnader	2.652	4.190
Bankremisser	271	297
Skattetrekk	1.188	1.341
Øvrig gjeld	9.113	10.804
Avsatt til gaver	1.682	4.431
Sum annen gjeld	14.906	21.063

	2019	2018
Pensjonsforpliktelser		
Pensjonskostnad kollektiv ordning	2 039	2 063
Kostnader AFP inkl. arbeidsgiveravgift	454	382
Sum pensjonsforpliktelser	2.493	2.445

Pensjoner

Alle ansatte inngår i en felles innskuddsbasert ordning.

Bankens pensjonsordning oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen.

Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet.

Det er ikke fondsoppbygging i ordningen.

NOTE 39 - Ansvarlig lånekapital

Opptaksår		Pålydende	Rente	Innløsningsrett	2019	2018
2014	Ordinær ansvarlig lån	25.000	3m Nibor + 195 bp	call opsjon 16.12.2019	0	25.000
2017	Ordinær ansvarlig lån	50.000	3m Nibor + 225 bp	call opsjon 22.02.2022	50.229	50.000
2019	Ordinær ansvarlig lån	50.000	3m Nibor + 200 bp	call opsjon 28.08.2024	50.176	0
2014	Fondsobligasjonslån 1)	50.000	3m Nibor + 330 bp	call opsjon 19.12.2019	0	50.000
2017	Fondsobligasjonslån 1)	25.000	3m Nibor + 405 bp	call opsjon 07.03.2022	25.094	25.000
2019	Fondsobligasjonslån 1)	50.000	3m Nibor + 400 bp	call opsjon 28.08.2024	50.268	0
Ansvarlig lånekapital					175.767	150.000

1) Fondsobligasjonslån som ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32, er klassifisert som egenkapital og inngår i sin helhet i bankens kjernekapital.

Endring i ansvarlig lånekapital	2018	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endringer	2019
Ordinær ansvarlig lånekapital, pålydende	75.000	50.000	-25.000		100.000
Fondsobligasjonslån, pålydende	75.000	50.000	-50.000		75.000
Verdijusteringer	0			767	767
Sum ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	150.000	100.000	-75.000	767	175.767

Ansvarlig lån vurdert til amortisert kost	Pålydende	2019	2018
Ansvarlig lån	100.000	100.000	75.000
Periodiserte renter		405	0
Sum ansvarlig lån vurdert til amortisert kost		100.405	75.000

Ansvarlig lån bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Pålydende	2019	2018
Fondsobligasjon	0	0	0
Verdiregulering renter		0	0
Verdiregulering kredittspread		0	0
Påløpte renter		0	0
Sum ansvarlige lån bestemt regnskapsført til virkelig verdi		0	0

Netto gevinst/(tap) på ansvarlig lånekapital bestemt regnskapsført til virkelig verdi inngår i posten "Netto verdiendring og gevinst/(tap)" på valuta og finansielle instrumenter.

Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	Pålydende	2019	2018
Fondsobligasjonslån	75.000	75.000	75.000
Periodiserte renter		362	0
Sum ansvarlig lån klassifisert som egenkapital		75.362	75.000

NOTE 40 - Egenkapital

Egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen består av egenkapitalbeviskapital, overkursfond og utjevningsfond. Utjevningsfondet er akkumulert overskudd som kan benyttes til fremtidig kontantutbytte eller fondsemissjon. Øvrig egenkapital er sparebankens fond, gavefond, fond for verdiendringer, fond for vurderingsforskjeller og annen egenkapital. Annen egenkapital inkluderer bl.a. fond for urealiserte gevinster og utgjør NOK 21,2 mill per 31.12.2019 og NOK 34,7 mill, per 31.12.2018.

20 største eiere

	Beholdning	Eierandel
FINN JØRGEN TAAJE	24 900	3,62 %
HØLAND OG SETSKOG ELVERK	20 000	2,91 %
OLAV HOLMEDAHL	14 050	2,04 %
THOMAS CHRISTIAN PHILIBERT	13 000	1,89 %
BENTE BJERKEK BUNÆS	12 500	1,82 %
JAN GERHARD BJØRKNES	11 832	1,72 %
JENS J. FALLET INVEST AS	10 600	1,54 %
TALLHAUG INVEST AS	10 490	1,52 %
MALMAG CAPITAL AS	9 997	1,45 %
PETTER ANDREAS AAMODT	9 120	1,33 %
FINN HARALD AANERUD	9 050	1,32 %
O.M. HOLDING AS	9 000	1,31 %
EIKA GRUPPEN AS	8 955	1,30 %
CARL GUDMUND AANERUD	8 900	1,29 %
STEINAR GABRIEL SUNDBY	8 100	1,18 %
TINN SPAREBANK	8 000	1,16 %
HANS OLAV VESTRENG	8 000	1,16 %
DAG HAVNÅS	7 400	1,08 %
BEH AS	7 390	1,07 %
HANNE MARIE IHLEBÆK	6 806	0,99 %
Sum 20 største	218 090	31,70 %
Sum øvrige eiere	469 810	68,30 %
Sum totalt	687 900	100,00 %

Egenkapitalbevis eiet av medlemmer av forstanderskapet, styret, adm. banksjef og andre ledende personer pr. 31.12.19

	Beholdning	Eierandel
Styret:		
JARLE BERGSJØ	2 787	0,41 %
SIRI HIDLE	500	0,07 %
RAGNHILD HAUGLUM	200	0,03 %
ÅSMUND INGAR KROGSTAD	192	0,03 %
ØYSTEIN HEGGEDAL	124	0,02 %
Forstanderskapet:		
TOVE MANGÆS BOLSTAD	5 400	0,78 %
SVEN KOLSTAD	500	0,07 %
TORIL MARIE LIEN	2 000	0,29 %
GEIR FRØSHAUG	4 350	0,63 %
ENDRE HAVNÅS	4 000	0,58 %
CARLFREDRIK HAVNÅS	1 655	0,24 %
BOY ERIK WAALER MARTINSEN	200	0,03 %
LILLIAN HALVORSRUD	68	0,01 %
HJØRDIS MARIANN HEGGEDAL VEIBY	68	0,01 %
AUD ØSTEBY GANGNÆS	506	0,07 %
Ledende ansatte:		
JOHN SIGURD BJØRKNES	1 820	0,26 %

NOTE 41 - Eierandelskapital og eierstruktur

Egenkapitalbeviskapitalen i Høland og Setskog Sparebank utgjør kr. 68.790.000 fordelt på 687.900 egenkapitalbevis à kr. 100,-.

Omsetningshastighet egenkapitalbevis 2019: 77.668 bevis (11,3 %)

Utbyttepolitikk

Høland og Setskog Sparebanks målsetting skal være å oppnå gode økonomiske resultater slik at det kan gis en avkastning på linje med sammenlignbare sparebanker. Egenkapitalbeviserne andel av bankens overskudd er fastsatt i gjeldende lover og forskrifter, og banken vil foreta tildeling av utbytte og eventuelt regulering av utjevningsfondet i henhold til den til enhver tid gjeldende egenkapitalbevisbøk. Banken vil de nærmeste årene ytterligere bygge opp ren kjernekapital og vil vurdere andel utdelt som kontantutbytte.

Eierandelsbrøk

Eierandelsbrøken for 2019 er utregnet med utgangspunkt i egenkapitalfordeling pr. 31.12.2018, justert for endringer gjennom 2018. Tilsvarende er egenkapitalsbrøken for 2018 utregnet med utgangspunkt i fordeling pr. 31.12.2017 justert for endringer gjennom 2017.

Endringen i eierandelsbrøken i 2019 skyldes at utjevningsfondet ikke var tatt med i beregning av eierandelskapitalen for 2018. Dette er justert i 2019 samtidig som eierandelskapitalen er tilført sin andel av "annen egenkapital" fra tidligere avsetning. Eierandelsbrøken for 2019 er 17,20 %, korrigert 2018 var 18,12 %.

Eierandelsbrøk	2019	2018
EK-bevis	68 790	68 790
Overkursfond	766	766
Utjevningsfond (inkl. korrigering 1.117)	15 250	12 564
Overført fra annen egenkapital (egenkapitalbevisernes andel)	2 610	0
Sum eierandelskapital (A)	87.416	82.120
Sparebankens fond (inkl. korrigering - 1.117)	411 999	371 024
Overført fra annen egenkapital (fondets andel)	8 786	0
Grunnfondskapital (B)	420.785	371.024
Gavefond	1 000	1 500
Fond for urealisert gevinst	23 275	18 503
Fond for vurderingsforskjeller	1 838	1 838
Annen egenkapital	0	11 397
Fondsobligasjon	75 175	75 000
Avsatt utbytte, gaver og konsernbidrag	5 159	3 439
Sum egenkapital	614.648	564.821

Eierandelsbrøk A/(A+B)	17,20 %	18,12 %
-------------------------------	----------------	----------------

Utbytte

Avsatt utbytte per egenkapitalbevis (i hele kr.)	8,00	7,50
Samlet utbytte	5.503	5.159

Likebehandling, finansiell informasjon

I følge bankens innsidereglement skal verdipapirer utstedt av banken ikke kjøpes eller selges av noen som har kjennskap til kurssensitiv informasjon. Primærinnsidere som ønsker å kjøpe eller selge verdipapirer skal foreta forsvarlige undersøkelser for å bringe på det rene om det foreligger slik informasjon. Vedkommende skal deretter skriftlig anmode administrerende banksjef om klarering av kjøpet eller salget. Administrerende banksjef skal for sin egen del innhente klarering fra styrets leder.

Likebehandling ivaretas også ved at egenkapitalbeviserne får lik og samtidig tilgang til informasjon om bankens utvikling og økonomiske resultater. Banken ønsker i denne sammenheng å tydeliggjøre eiernes verdi gjennom en mest mulig riktig prising av bankens egenkapitalbevis. Riktig prising oppnås blant annet ved å gi tidsriktig og korrekt informasjon til finansmarkedet. Årsrapport, kvartalsrapporter og andre børsmeldinger blir distribuert i Oslo Børs' elektroniske meldingssystem samt via bankens nettsider www.hsbank.no.

Eierstatus

Beholdning	Egenkapital- bevis	31.12.2019	Antall eiere	I prosent
		I prosent		
1-100	13 031	1,89 %	194	33,80 %
101-1000	105 939	15,40 %	230	40,07 %
1001-10000	451 558	65,64 %	142	24,74 %
10001-100000	117 372	17,06 %	8	1,39 %
Sum	687.900	100,00 %	574	100,00 %

Beholdning	Egenkapital- bevis	31.12.2018	Antall eiere	I prosent
		I prosent		
1-100	12 555	1,83 %	180	32,03 %
101-1000	107 646	15,65 %	231	41,10 %
1001-10000	462 159	67,18 %	144	25,62 %
10001-100000	105 540	15,34 %	7	1,25 %
Sum	687.900	100,00 %	562	100,00 %

NOTE 42 - Garantier

	2019	2018
Betalingsgarantier	50 511	42 274
Kontraktsgarantier	95 645	79 191
Andre garantier	3 925	28 529
Sum garantier overfor kunder	150.081	149.994
Garantier Eika Boligkreditt		
Saksgaranti	5 364	2 566
Tapsgaranti	7 271	6 330
Sum garantier overfor Eika Boligkreditt	12.635	8.896
Sum garantier	162.716	158.890

Garantiar fordelt geografisk	2019		2018	
	Kr.	%	Kr.	%
Aurskog-Høland	80.545	49,5 %	59.773	37,6 %
Lillestrøm	22.403	13,8 %	48.707	30,7 %
Akershus for øvrig	33.561	20,6 %	22.787	14,3 %
Oslo	13.421	8,2 %	8.160	5,1 %
Østfold	269	0,2 %	13.737	8,6 %
Landet for øvrig	12.517	7,7 %	5.726	3,6 %
Utland	0	0,0 %	0	0,0 %
Sum garantier	162.716	100 %	158.890	100 %

Garantiavtale med Eika Boligkreditt

Bankens portefølje i Eika Boligkreditt er ved utgangen av året NOK 727 mill. Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterier at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet (bolig/hytte). Videre må det være avholdt takst på eiendommen, og taksten må ikke være eldre enn 6 måneder når lånet opptas. Garantibeløpet overfor EBK er delt: Tapsgaranti - Den delen av lånet som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen. For lån som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen skal garantien være på minimum kr. 25.000 pr. lån. Garantien gjelder i 6 år fra dato for rettsvern. Saksgaranti - Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern. Andel av felles garantiramme på 1 % av bankens totale låneportefølje ved utgangen av måneden. EBK har også rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

NOTE 43 - Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet hendelser som har innvirkning på bankens regnskap etter 31.12.2019.

NOTE 44 - Transaksjoner med nærstående parter

Bjørkelangen Torg AS, Sparebankenes Eiendomsmegler Akershus AS og Holding 1954 AS er definert som nærstående parter. Høland og Setskog Sparebank har ikke hatt transaksjoner knyttet til disse i 2019.

Til generalforsamlingen i Høland og Setskog Sparebank

Filipstad Brygge 1, 0252 Oslo

Pb 1312 Vika, 0112 Oslo

Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 23 11 42 00

F +47 23 11 42 01

Uavhengig revisors beretning

www.rsmnorge.no

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Høland og Setskog Sparebanks årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Beskrivelse av sentrale forhold

Nedskrivning for tap på utlån og fordringer på kunder, herunder noteinformasjon ved implementering av IFRS 9

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendeler i balansen. Bankens rutiner og systemer for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov samt vurderingen av disse utlånene er sentrale. Ledelsens bruk av skjønn knyttet til forutsetninger ved beregning av nedskrivningsbeløp er en del av disse rutinene og systemene. Bruken av skjønn kan påvirke årets regnskapsmessige resultat. Skjønn kan også ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket. Vi har fokus på verdien av utlån til kunder på grunn av den betydelige andelen utlånene representerer i balansen samt betydningen av det skjønn ledelsen utøver som del av rutinen ved vurderingen av nedskrivningsbehov.

Etter IFRS 9 skal banken fordele engasjementene i 3 steg ved beregning av forventet tap (ECL) på utlån og garantier som omfattes av nedskrivningsreglene. Ved førstegangs innregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal engasjementene plasseres i steg 1 og det avsettes for 12-måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig skal engasjementene overføres til steg 2 og det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Hvis kredittrisikoen svekkes ytterligere og engasjementene enten er i mislighold eller det blir foretatt individuell nedskrivning, skal engasjementene overføres til steg 3. Ved individuelle nedskrivninger skal nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Vurderingene involverer stor grad av skjønn.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Vi har i revisjonen særlig fokus på:

- Ledelsens prosess for identifikasjon av utlån som skal overføres til steg 3
- Ledelsens prosess for oppfølging av bankens største engasjementer
- De forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån i steg 3
- De prosesser ledelsen har iverksatt for beregning av nedskrivninger for utlån i steg 1 og 2

Se note 6 til 13 til årsregnskapet for beskrivelse av bankens kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

Revisjon av sentrale forhold

Våre revisjonshandlinger inkluderer forståelse av og testing av den interne kontroll og effektiviteten av de viktigste kontrollene innenfor utlån og prosedyrer for nedskrivning for mulig tap på lån. Vår testing av kontrollene gir oss et grunnlag for avklaring av type, tidspunkt og omfanget av våre øvrige revisjonshandlinger. Vi har skaffet oss en forståelse av bankens kredittpolicy, og evaluert prosessene for identifisering av nedskrivningsbehov iht. IFRS 9. Vi konkluderte med at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon.

Vi har kontrollert bankens overholdelse av kredittprosess på et utvalg av kunder med fokus på betjeningsevne og sikkerhet. For et utvalg av misligholdte og tapsutsatte engasjementer har vi kontrollert ledelsens prognose for kontantstrømmer og verddivurdering av sikkerheter. Vi har evaluert konsistensen av de viktigste forutsetningene, og sammenlignet disse med vår egen forståelse av de aktuelle bransjer og miljøer. Vi har rekalkulert ledelsens beregning for å verifisere nøyaktigheten av regnskapsførte nedskrivninger.

I tillegg har vi på et utvalg av friske engasjementer vurdert om låntakers betjeningsevne og sikkerhet er tilfredsstillende, og at det ikke foreligger indikasjoner på nedskrivningsbehov. Utvalget er basert på oversikt over bankens største engasjementer, bevilgningsprotokoll og risikoklassifiseringssystemet.

For nedskrivningsbeløp i steg 1 og 2 er beregning gjennomført basert på et modellverk. Vi har vurdert modellverket og tatt stilling til relevansen og rimeligheten i forutsetninger som er benyttet i beregningen. Nivået på nedskrivninger i steg 1 og 2 er blant annet vurdert mot sammenlignbare banker og bankens øvrige utlånsportefølje. Totalt sett samsvarer vår vurdering av bankens totale nedskrivninger med ledelsens vurdering. Vi har også verifisert nøyaktigheten i noteinformasjon til årsregnskapet vedrørende nedskrivning og kredittrisiko (se note 8- 13).

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med

mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 12. februar 2020
RSM Norge AS

Johan Bringsverd
Statsautorisert revisor